

Міністерство освіти і науки України

Бердянський державний педагогічний університет

Кафедра теорії та методики навчання мистецьких дисциплін

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

“ ____ ” _____ 2025

**РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Кваліфікаційна робота магістра

Виконавець: здобувачка другого рівня

вищої освіти, групи м23ММ

Галузь знань: галузі знань А Освіта

Спеціальність: А4 Середня освіта

(Мистецтво. Музичне мистецтво)

Освітньо-професійна програма

«Середня освіта (музичне мистецтво)»

НЕТЕЧА Світлана Геннадіївна

Керівник: д.п.н., професор

Тетяна СТРАТАН-АРТИШКОВА

Рецензент: д.п.н., професор

Надія ВСНЦЕВА

Запоріжжя – 2025 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	9
1.1. Стан вивчення і розробленості досліджуваної проблеми розвитку творчого потенціалу майбутніх вчителів музичного мистецтва у сучасних науково- педагогічних працях.....	9
1.2. Структура та критерії сформованості творчого потенціалу майбутніх вчителів музичного мистецтва	17
1.3. Педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва засобами цифрових технологій	21
Висновки до розділу 1.....	24
РОЗДІЛ ІІ. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА З РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	26
2.1. Педагогічна діагностика сформованості творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва.....	27
2.2. Організація та проведення формувального експерименту	39
2.3 Аналіз результатів педагогічного експерименту	62
Висновки до розділу 2.....	69
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	72
ДОДАТКИ	77

ВСТУП

Розвиток творчого потенціалу особистості є одним із стратегічних завдань реформування національної освіти, що підкреслено у Державній національній програмі «Освіта – Україна. ХХІ ст.».

У сучасному освітньому просторі, що стрімко трансформується під впливом глобальної цифровізації та становлення індустрії креативних технологій, освітня парадигма переходить від знаннєвої до компетентнісної, тому особливої актуальності набуває проблема розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва. В умовах, коли створення, поширення та споживання музики нерозривно пов'язане з Digital Audio Workstation, MIDI-технологіями та віртуальними інструментами, педагог уже не є просто транслятором знань. Він повинен стати цифровим куратором та фасилітатором творчості, здатним до креативного мислення, художнього самовираження та ефективної інтеграції цифрових інструментів у професійній діяльності.

Актуальність теми дослідження посилюється специфічними викликами цифрової епохи, які трансформують сутність музично-педагогічної діяльності. Сучасний фахівець має опанувати не лише традиційні методики, а й набути міжвидової креативності, що охоплює інженерно-музичні, звукорежисерські та мультимедійні навички. Здатність до роботи із цифровими аудіостанціями та інтеграція аудіовізуального контенту стають критично важливими для ефективності майбутньої професійної діяльності.

Крім традиційних видів творчості (інтерпретаційно-виконавської та методичної), сучасний фахівець має володіти міжвидовою креативністю, виступаючи у ролі медіа-дизайнера та звукорежисера. Використання цифрових технологій дозволяє комплексно поєднувати текстову, звукову та відеоінформацію для створення нового мультимедійного контенту на уроках, що є критично важливим для підвищення інтересу учнів та активізації їхньої пізнавальної діяльності. Таким чином, формування у майбутніх вчителів музичного мистецтва готовності до музично-комп'ютерної творчості стає невід'ємною частиною професійної підготовки.

Теоретичні основи творчості та потенціалу закладені у фундаментальних положеннях філософії та психології. Філософські засади розвитку творчості та творчого потенціалу як рушійної сили соціального розвитку вивчали Б. Новіков, Е. Фромм, В. Шинкарук та інші.

У сфері психолого-педагогічних досліджень питання стимулювання творчого потенціалу особистості висвітлено в працях таких науковців, як А. Алексюк, Дж. Гілфорд, Н. Кічук, О. Клепіков, І. Кучерявий, А. Маслоу, В. Моляко, М. Мудрак, С. Сисоєва, П. Торренс та ін.

У галузі психології (І. Бех, Е. Помиткін, В. Роменець та ін.) творчість розглядається як процес генерування нового, а також як комплекс особистісних характеристик, що забезпечують активну участь індивіда в творчій діяльності.

Значну увагу проблемі розвитку творчого потенціалу засобами різних видів мистецтва приділено у працях сучасних дослідників, зокрема О. Бузової, М. Даценко, Л. Масол, О. Олексюк, В. Орлової, О. Отич, О. Рудницької, О. Ростовського, Т. Стратан-Артишкової, В. Холоденко, О. Щолокової, Л. Яременко та ін.

Проблема цифровізації освіти та її вплив на професійну підготовку фахівців висвітлена у працях В. Бикова, Н. Бобро, Р. Гуревич, Г. Гордійчука, М. Кадемії, В. Кобисі, Л. Коношевського та ін.

Проблематика впровадження мультимедійних технологій у процес професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва та формування їхньої інформаційної компетентності висвітлена в наукових працях Я. Топорівської, Ю. Локаревої, Л. Гаврілової, Му Веньлун, Т. Собченко та ін.

Попри значний обсяг наукових праць, проблему розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва вивчено недостатньо, особливо в контексті використання цифрових технологій у професійній підготовці. Саме це зумовило вибір теми дослідження. ?????????

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність використання цифрових технологій у процесі розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання** дослідження:

1. Дослідити стан вивчення і розробленості проблеми розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва у сучасних науково-педагогічних працях.
2. Виокремити структурні компоненти, критерії та показники й схарактеризувати рівні сформованості творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва з урахуванням цифрового компонента.
3. Обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність педагогічних умов розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва засобами цифрових технологій.

Розробити та запровадити в освітню практику методичні рекомендації щодо реалізації педагогічних умов розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва засобами цифрових технологій.

Об'єкт дослідження – процес професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Предмет дослідження – педагогічні умови та методика розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва засобами цифрових технологій.

Методи дослідження:

- теоретичні: аналіз і синтез наукової літератури, порівняльний аналіз концепцій розвитку творчості, класифікація наукової літератури – для встановлення сутності понять, систематизації наукових підходів та моделювання методики;
- емпіричні: педагогічне спостереження, анкетування, бесіди зі студентами та викладачами – для фіксації вихідного рівня та проміжних результатів; математичні методи – вимірювання, методи кількісної та якісної обробки результатів практичного дослідження;
- експериментальні: впровадження цифрових технологій у навчальний процес і вивчення їх впливу на розвиток творчого потенціалу, констатувальний,

формувальний та контрольний етапи педагогічного експерименту – для апробації методики та перевірки ефективності;

- математичні: метод математичної статистики – для розрахунку відсоткових показників, середніх значень, порівняння частотних характеристик – для кількісного аналізу результатів анкетування та діагностичних карт; графічна інтерпретація даних (побудова діаграм, гістограм, таблиць) – для візуалізації змін у рівнях сформованості творчого потенціалу;

- метод теоретичного узагальнення – для формулювання висновків;
- жанрово-стильовий аналіз – для оцінки художньої діяльності студентів;
- соціокультурний підхід – для вивчення впливу цифрової культури на мистецьку освіту.

Наукова новизна дослідження:

- розроблено методичну модель інтеграції цифрових засобів у мистецьку підготовку студентів, яка базується на проєктних технологіях та музично-комп'ютерній творчості із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення;

- уточнено сутність творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва, яка охоплює міжвидову креативність (медіа-дизайн, звукорежисура);

- конкретизовано структуру творчого потенціалу, де цифрова компетентність є невід'ємною складовою креативного компонента.

Теоретичне значення полягає в уточненні понятійного апарату дослідження, розширенні уявлень про цифрову креативність у мистецькій освіті, а також у систематизації наукових підходів до розвитку творчого потенціалу.

Практичне значення полягає у створенні методичних рекомендацій, які можуть бути використані викладачами мистецьких дисциплін у закладах вищої освіти, а також у розробці інтерактивних форм і методів навчання з використанням цифрових технологій.

Апробація результатів дослідження здійснювалася під час проходження педагогічної практики, участі у студентських науково-практичних конференціях, а також у процесі впровадження елементів цифрових технологій у навчальні

заняття. Основні положення роботи були представлені в матеріалах конференцій, що підтверджується відповідними сертифікатами, які наведено в додатку А. Повний перелік опублікованих тез подано в окремому розділі «Список публікацій за темою дослідження», що розміщений після розділу «Висновки».

Апробацію результатів дослідження здійснено на конференціях:

- міжнародних: «Глухівські читання – 2024. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук» (Глухів, 2024); «Мистецтво без кордонів: творчі діалоги» (Кропивницький, 2024); «Мистецтво та мистецька освіта в сучасному європейському соціокультурному просторі» (Запоріжжя, 2024); «Мистецька освіта: теорія, методика, практика» (Запоріжжя, 2025);

- всеукраїнських: «Нові педагогічні виміри професійного розвитку майбутніх учителів: сучасні реалії та виклики» (Запоріжжя, 2024); «Сучасні інформаційні технології в освіті і науці» (Умань, 2024); «Мистецька освіта: виклики та перспективи» (Вінниця, 2024).

Публікації.

1. Ковалевська С. Формування інформаційно-цифрової компетентності майбутнього вчителя мистецтва у відповідності до нової редакції професійного стандарту вчителя ЗЗСО // Глухівські читання – 2024. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук : зб. матеріалів XIV міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. / за заг. ред. О. О. Сорока. – Глухів, 2024. – С. 69–73.
2. Ковалевська С., Омельченко А. Особливості застосування технологій проєктного навчання в мистецькій освіті // Нові педагогічні виміри професійного розвитку майбутніх учителів: сучасні реалії та виклики : матер. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (15 листопада 2024 р., Бердянський держ. пед. ун-т) / за ред. А. Лесик, Л. Чемоніної. – Запоріжжя, 2024. С. 383–388.
3. Ковалевська С. Впровадження SMART-технологій в мистецькій освіті // Сучасні інформаційні технології в освіті і науці : зб. матеріалів VI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Умань, 14–15 листопада 2024 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т ім. П. Тичини, Ін-т цифрової освіти НАПН України ; за ред. М. О. Медведєвої. – Умань, 2024. С. 115–117.

4. Ковалевська С. Розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя мистецтва засобами цифрових технологій // Мистецтво без кордонів: творчі діалоги : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 29 листопада 2024 р.) / упоряд. Т. Б. Стратан-Артишкова, Л. І. Паньків, О. Б. Шевцова. – Кропивницький : ЦДУ ім. В. Винниченка, 2024. – С. 37–41.
6. Ковалевська С. Штучний інтелект як цифровий інструмент сучасного уроку мистецтва // Мистецька освіта: виклики та перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф. за участю здобувачів вищої освіти та молодих учених (м. Вінниця, 14 листопада 2024 р.). Вінниця : ВДПУ, 2024. С. 122–125.
7. Нетеча С. Методика використання інформаційних технологій у процесі вивчення музично-теоретичних дисциплін // Мистецтво та мистецька освіта в сучасному європейському соціокультурному просторі : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 17–18 квітня 2025 р.) / упоряд. В. В. Григор'єва, А. І. Омельченко. – Запоріжжя : БДПУ, 2025. С. 142–147.
8. Нетеча С. Цифрові технології у фаховій підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва // Мистецька освіта: теорія, методика, практика : матеріали I Міжнар. студент. наук.-практ. конф. (м. Бердянськ–Запоріжжя, 30–31 жовтня 2025 р.). Бердянськ–Запоріжжя, 2025.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (39 найменувань) та 7 додатків. Загальний обсяг роботи – 113 сторінок, що містить 16 таблиць і 18 рисунків.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

1.1. Стан вивчення і розробленості досліджуваної проблеми розвитку творчого потенціалу майбутніх вчителів музичного мистецтва у сучасних науково-педагогічних працях

У сучасному науковому просторі питання формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва набуває особливої значущості в умовах гуманізації освітнього процесу, впровадження компетентнісного підходу та активної цифрової трансформації освітнього середовища. Творчий потенціал розглядається як ключовий компонент професійної готовності педагога, що забезпечує його здатність до інноваційної діяльності, художнього самовираження та ефективної взаємодії з учнями.

Серед вітчизняних дослідників, які зробили вагомий внесок у розробку цієї проблематики, варто відзначити М. Даценко, яка у своїй праці «Творчий потенціал майбутнього вчителя музичного мистецтва: сутність та зміст феномену» визначає творчий потенціал як динамічну інтегративну особистісну якість, що охоплює сукупність здібностей, знань, переконань, мотивацій та спрямованості, необхідних для творчої самореалізації. Авторка наголошує на системно-динамічному характері цього феномену, його здатності до самоорганізації та розвитку в умовах змінного освітнього середовища.

У працях українських дослідників (М. Даценко, С. Кишакевич, Г. Стець) творчий потенціал майбутнього вчителя музичного мистецтва розглядається як інтегративна якість, що формується в процесі професійної підготовки та включає здатність до художнього мислення, емоційної чутливості, креативного самовираження.

Х. Мельник у статті «Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва» акцентує увагу на важливості поєднання традиційних методик з цифровими технологіями. Авторка підкреслює, що використання програм MuseScore, Finale, Logic Pro, Ableton Live сприяє розвитку музично-творчої діяльності студентів, дозволяє їм експериментувати з формами подачі музичного матеріалу, створювати власні композиції, аранжування, візуалізації.

У дослідженні Л. Кондратової «Упровадження нових форм неформальної освіти вчителів музичного мистецтва» розглядаються інноваційні підходи до розвитку педагогічної майстерності на основі цифрових технологій. Авторка наголошує на значенні неформальної освіти, онлайн-курсів, цифрових платформ як засобів підвищення креативності та професійної гнучкості педагогів. Вона також звертає увагу на важливість науково-педагогічного супроводу в процесі цифрового навчання.

Зарубіжні дослідники також активно досліджують питання творчості в мистецькій освіті. Говард Гарднер у своїй теорії множинного інтелекту виділяє музичний інтелект як окрему форму обдарованості, що потребує спеціальних умов для розвитку. Е. Торренс розробив тест на креативність, який широко використовується для діагностики творчого потенціалу в освітніх закладах. К. Роджерс підкреслював важливість створення атмосфери довіри та свободи самовираження як передумови для розвитку творчої особистості.

У сучасних дослідженнях також простежується тенденція до інтеграції цифрових технологій у мистецьку освіту як засобу стимулювання творчої активності. Наприклад, використання інтерактивних платформ (Padlet, Genially), віртуальних музичних інструментів, мультимедійних презентацій, онлайн-концертів та цифрових портфоліо дозволяє студентам реалізовувати власні ідеї, презентувати творчі проекти, співпрацювати в цифровому середовищі.

Важливим аспектом є розвиток цифрової креативності – здатності створювати нові художні продукти в цифровому форматі. Це поняття активно досліджується в контексті мистецької педагогіки, зокрема в роботах Л. Зарі та О.

Пометун, які наголошують на необхідності формування інформаційно-комунікаційної компетентності, критичного мислення та здатності до адаптації в цифровому середовищі.

Також варто відзначити, що сучасні дослідження підкреслюють важливість інтеграції міждисциплінарних знань – поєднання музичного мистецтва, педагогіки, психології та цифрових технологій. Такий підхід дозволяє формувати у майбутніх учителів гнучке мислення, здатність до інновацій, відкритість до нових форм навчання та викладання.

Отже, результати сучасних наукових досліджень засвідчують, що розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва є складним і багатовимірним процесом, який вимагає інтегрованого підходу – поєднання традиційних мистецько-педагогічних методик із цифровими технологіями, а також створення стимулюючого освітнього середовища, що сприяє самовираженню, творчим пошукам і експериментальній діяльності.

Слід підкреслити, що попри активне вивчення проблеми розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва в аспектах особистісного зростання, естетичного виховання та професійної підготовки, питання застосування цифрових технологій як інструменту формування цієї якості залишається недостатньо дослідженим. Більшість наукових праць зосереджені на традиційних методиках, тоді як цифрові інструменти розглядаються переважно як допоміжні, а не як повноцінний ресурс для розвитку творчості.

У зв'язку з цим виникає потреба у власному дослідницькому підході, який поєднує теоретичне обґрунтування та практичну апробацію методики формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва засобами цифрових технологій. Саме ця прогалина в науковому полі стала підґрунтям для постановки мети, завдань і вибору методів дослідження, що буде реалізовано у другому розділі роботи.

У процесі наукового дослідження важливим етапом є уточнення та систематизація ключових понять, що становлять основу теоретико-

методологічного апарату. У межах даної роботи такими поняттями є: «творчість», «творчий потенціал», «професійна підготовка», «майбутній вчитель музичного мистецтва», «цифрові технології», «цифровізація освіти», «мистецька педагогіка», «цифрова креативність».

Творчий потенціал – це інтегральна характеристика особистості, яка включає здатність до креативного мислення, художнього самовираження, інноваційної діяльності та створення нових мистецьких продуктів. У науковій літературі поняття творчого потенціалу розглядається як сукупність інтелектуальних, емоційних, мотиваційних та діяльнісних компонентів, що забезпечують здатність особистості до творчості (Моляко В.О., Богоявленська Д.Б., Рубінштейн С.Л.).

У працях Д. Богоявленської творчий потенціал розглядається як внутрішня готовність до творчої діяльності, що проявляється в здатності генерувати нові ідеї, бачити нестандартні рішення, створювати оригінальні художні образи. Л. Виготський підкреслював соціальну природу творчості, її залежність від культурного контексту та освітнього середовища.

У контексті мистецької освіти творчий потенціал має специфічне наповнення: він включає здатність до музичної імпровізації, інтерпретації, композиції, а також до створення педагогічних ситуацій, що стимулюють творчість учнів. Як зазначає М. Даценко, творчий потенціал майбутнього вчителя музичного мистецтва – це не лише сукупність здібностей, а й система цінностей, переконань, мотивацій, що формуються в процесі професійної підготовки.

Згідно з діяльнісним підходом, творчий потенціал – це міра можливостей особистості здійснювати продуктивну діяльність у нових умовах, приймати нестандартні рішення, генерувати оригінальні ідеї. Енергетичний підхід (Н. Кузьміна, С. Степанов) акцентує увагу на внутрішніх ресурсах особистості, здатності мобілізувати психоенергетичні сили для творчої самореалізації.

У межах даного дослідження творчий потенціал майбутнього вчителя музичного мистецтва розглядається як динамічна інтегративна характеристика особистості, що виявляється у здатності до креативного мислення, художньо-

педагогічного самовираження, естетичного сприйняття, рефлексії та продуктивного використання цифрових технологій у мистецькій діяльності.

Такий потенціал формується в процесі професійної підготовки та реалізується через здатність створювати оригінальні мистецькі продукти, організовувати творчі навчальні ситуації, адаптуватися до цифрового освітнього середовища, а також ініціювати інноваційні форми музичного навчання.

У цьому контексті творчий потенціал не обмежується лише наявністю здібностей, а охоплює мотиваційно-ціннісну спрямованість, когнітивну гнучкість, операційну варіативність, рефлексивну активність та цифрову креативність, що є ключовими чинниками професійної самореалізації майбутнього педагога-музиканта.

Майбутній вчитель музичного мистецтва – це здобувач вищої освіти, який проходить професійну підготовку з метою реалізації педагогічної діяльності у сфері музичного мистецтва. Його творчий потенціал формується в умовах поєднання мистецьких, психолого-педагогічних та технологічних знань. Важливо, щоб майбутній вчитель не лише володів музично-виконавськими компетентностями, а й умів адаптуватися до цифрового середовища, використовувати сучасні інструменти для розвитку учнівської творчості.

Цифрові технології – це сукупність технічних, програмних та інформаційних засобів, що забезпечують створення, обробку, збереження та передачу цифрового контенту. У контексті мистецької освіти цифрові технології охоплюють:

- аудіо- та відеоредактори (DAW, Soundtrap, Audacity);
- інтерактивні платформи (Padlet, Canva, Genially);
- віртуальні інструменти та симулятори;
- онлайн-ресурси для музичного навчання (YouTube, Noteflight, Flat.io);
- сервіси на основі штучного інтелекту.

Як зазначено у статті Г. Стець та С. Кишакевич, активне впровадження цифрових ресурсів у викладання музичного мистецтва сприяє модернізації

освітнього процесу, розширює можливості для творчої діяльності студентів, дозволяє проводити уроки у формі віртуальних екскурсій, онлайн-концертів, інтерактивних майстер-класів.

Цифрові технології не лише розширюють можливості викладання, а й стимулюють творчу активність студентів, сприяють формуванню нових форм художнього мислення та самовираження.

Цифровізація освіти – це процес системної інтеграції цифрових технологій у всі компоненти освітньої діяльності, який трансформує зміст навчання, організаційні форми та методи педагогічної взаємодії. У мистецькій освіті цифровізація сприяє трансформації традиційних уявлень про творчість, розширює доступ до світових культурних ресурсів, формує нові типи взаємодії між викладачем і студентом.

Мистецька педагогіка – це галузь педагогіки, що вивчає закономірності навчання та виховання засобами мистецтва. Вона поєднує естетичне, емоційне, когнітивне та діяльнісне в освітньому процесі. У сучасних умовах мистецька педагогіка активно інтегрує цифрові засоби, що дозволяє розширити межі традиційного навчання, зробити його більш гнучким, доступним і креативним.

Важливо також враховувати поняття цифрової креативності – здатності особистості створювати нові ідеї, продукти, художні образи в цифровому середовищі. Це новий тип творчості, що поєднує мистецьке мислення з технологічною грамотністю. На думку Л. Зарі, застосування мультимедійних технологій у процесі викладання музичного мистецтва стимулює розвиток творчих здібностей студентів та відкриває можливості для втілення їхніх ідей у сучасних форматах.

Таким чином, аналіз категоріально-поняттєвого апарату дослідження дозволяє зробити висновок, що розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва в умовах цифровізації освіти є багатовимірним процесом, який потребує інтеграції педагогічних, мистецьких і технологічних підходів. Цифрові технології виступають не лише інструментом, а й

середовищем для формування нових форм творчої діяльності, що змінює саму природу мистецької освіти.

Таким чином, аналіз категоріально-поняттєвого апарату дозволяє визначити, що розвиток творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва в умовах цифровізації освіти є складним, багатовимірним процесом, який потребує інтеграції педагогічних, мистецьких і технологічних підходів.

Посилення ролі цифрових технологій в освітній сфері зумовило потребу в оновленні підходів до професійної підготовки педагогічних кадрів, зокрема викладачів мистецьких дисциплін. Одним із провідних елементів сучасної мистецько-педагогічної практики виступає інформаційно-цифрова компетентність, що трактується як здатність результативно застосовувати цифрові інструменти, ресурси та сервіси в освітній діяльності, творчому процесі та професійному самовдосконаленні.

Згідно з новою редакцією професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН України від 29.08.2024 №1225), інформаційно-цифрова компетентність є складником трудової функції «А.3», що охоплює широкий спектр знань, умінь і навичок, необхідних для реалізації освітнього процесу в цифровому середовищі. Її значення також підкреслено в таких документах, як «Концепція нової української школи», «Цифрова адженда України – 2020», «Концептуально-референтна рамка цифрової компетентності педагогічних працівників».

Відповідно до професійного стандарту, цифрова компетентність включає три основні компоненти:

1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, критично оцінювати та оперувати інформацією.
2. Здатність ефективно використовувати та створювати цифрові ресурси.
3. Здатність застосовувати цифрові технології в освітньому процесі.

У контексті мистецької освіти ці компоненти конкретизуються як:

– володіння цифровими пристроями: ноутбук, мультимедійний проєктор, інтерактивна дошка, музичний центр, смартфон, фотокамера тощо;

- знання програмного забезпечення: MuseScore, Audacity, Adobe Audition, Canva, SMART Notebook, Microsoft Office, відеоредактори (Movavi, CapCut), графічні редактори (Paint, ACDSee), браузер, архіватори, сервіси запису екрану;
- робота з онлайн-сервісами: LearningApps, Kahoot!, Genially, Google Arts & Culture, Miro, Padlet, Mentimeter, AI-сервіси (Copilot, ChatGPT, Suno);
- використання освітніх платформ: Всеосвіта, На Урок, Prometheus, EdEra, Дія.Освіта;
- створення е-портфоліо: Google Sites, Blogger, YouTube, Instagram, Telegram;
- організація дистанційного навчання: Zoom, Google Meet, Classroom, Human, Єдина школа;
- комунікація з учасниками освітнього процесу: месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp), електронна пошта.

Інформаційно-цифрова компетентність є не лише технічною навичкою, а й умовою для реалізації творчого потенціалу педагога. Вона дозволяє:

- створювати нові форми мистецької діяльності;
- розширювати доступ до ресурсів;
- стимулювати креативність і самовираження;
- організовувати інноваційне освітнє середовище.

Отже, розвиток цифрової компетентності становить важливий елемент професійної підготовки майбутнього педагога музичного мистецтва, оскільки відповідає актуальним запитам сучасної освітньої практики та сприяє розкриттю його творчого потенціалу.

1.2. Структура та критерії сформованості творчого потенціалу майбутніх вчителів музичного мистецтва

Розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва є багатограним і складним процесом, що охоплює не лише набуття професійних компетентностей, а й формування особистісних якостей, здатності до художнього осмислення, емоційної чутливості та креативного самовираження. Для ефективного педагогічного впливу необхідно чітко визначити структуру творчого потенціалу та критерії його сформованості.

Відповідно до дослідження А. П. Лавриниць, структура творчого потенціалу вчителя музичного мистецтва включає чотири взаємопов'язані компоненти:

1. Індивідуально-творчий компонент – охоплює особистісні якості, такі як уява, креативність, інтелектуальна гнучкість, здатність до самостійного мислення. Цей компонент визначає внутрішню готовність до творчої діяльності, здатність генерувати нові ідеї, бачити нестандартні рішення.

2. Емоційно-почуттєвий компонент – відображає здатність до емоційного переживання музичного матеріалу, емпатії, естетичної чутливості. У музичному мистецтві емоційна складова є надзвичайно важливою, оскільки саме через емоції відбувається глибоке сприйняття та інтерпретація художнього образу.

3. Діяльнісно-творчий компонент – характеризує вміння реалізовувати творчі ідеї в музично-педагогічній діяльності, створювати авторські методики, інтерпретувати музичні твори, організовувати творчі проєкти. Він охоплює практичну реалізацію творчого потенціалу в освітньому процесі.

4. Професійно-творчий компонент – включає здатність до інноваційного мислення в межах професійної діяльності, інтеграції мистецьких і педагогічних знань, використання цифрових технологій у навчанні. Цей компонент є показником професійної зрілості та педагогічної майстерності.

Ці компоненти взаємопов'язані та утворюють цілісну систему, яка розвивається в процесі навчання, практики, творчої діяльності та рефлексії.

У контексті цифровізації освіти доцільно також виділити технологічно-креативний компонент, який охоплює здатність використовувати цифрові інструменти для створення музичних продуктів, візуалізацій, інтерактивних занять. Цей компонент активно формується через роботу з різноманітними комп'ютерними програмами та сервісами, а також через участь у цифрових мистецьких проєктах.

Запропонована структура творчого потенціалу, що базується на моделі А. П. Лавринець, стала основою для розробки системи критеріїв оцінки його сформованості. Кожен компонент – індивідуально-творчий, емоційно-почуттєвий, діяльнісно-творчий, професійно-творчий та технологічно-креативний – має відповідне критеріальне відображення, що дозволяє здійснити якісну діагностику.

Так, мотиваційний критерій корелює з індивідуально-творчим компонентом, когнітивний – із професійно-творчим, емоційно-ціннісний – з емоційно-почуттєвим, операційно-діяльнісний – з діяльнісно-творчим, а рефлексивний – є інтегративним показником, що охоплює здатність до самоспостереження та розвитку. Така відповідність дозволяє не лише кількісно оцінити рівень творчого потенціалу, а й виявити його структурні особливості, що є важливим для подальшого педагогічного впливу.

Для оцінки рівня сформованості творчого потенціалу використовуються такі критерії:

1. Мотиваційний критерій – наявність внутрішньої мотивації до творчої діяльності, прагнення до самореалізації, інтерес до музичного мистецтва.
2. Когнітивний критерій – обсяг і глибина знань у сфері музики, педагогіки, цифрових технологій; здатність до аналізу, синтезу, творчого мислення.
3. Емоційно-ціннісний критерій – рівень естетичної культури, емоційної чутливості, ціннісного ставлення до мистецтва.

4. Операційно-діяльнісний критерій – здатність реалізовувати творчі ідеї у практичній діяльності, створювати оригінальні музичні продукти, застосовувати цифрові засоби.

5. Рефлексивний критерій – це вміння здійснювати самоаналіз, оцінювати результати власної творчої діяльності та усвідомлювати її сильні й слабкі аспекти.

На основі цих критеріїв можна визначити рівні сформованості творчого потенціалу:

- Низький рівень – характеризується фрагментарним розумінням творчої діяльності, слабкою мотивацією, обмеженим використанням цифрових засобів, відсутністю самостійних творчих ініціатив.

- Середній рівень – передбачає наявність окремих творчих проявів, здатність до самостійної роботи, використання цифрових інструментів у межах навчальних завдань, часткову рефлексію.

- Високий рівень – виявляється у системному творчому мисленні, активній самореалізації, створенні авторських проєктів, інтеграції цифрових технологій у мистецьку практику, глибокій рефлексії.

Важливо зазначити, що рівень сформованості творчого потенціалу залежить не лише від індивідуальних особливостей студента, а й від освітнього середовища, методів навчання, педагогічної підтримки. Як свідчать результати досліджень, найбільш ефективним є поєднання традиційних мистецьких методик із цифровими інструментами, що дозволяє створити умови для самовираження, експериментування, творчої співпраці.

Отже, творчий потенціал майбутнього вчителя музичного мистецтва має складну, багатоскладову структуру, а його сформованість може бути оцінена за чіткими критеріями, що дозволяє здійснювати якісну діагностику та планування педагогічного впливу. Урахування технологічного аспекту в сучасних умовах є необхідним для формування конкурентоспроможного, креативного фахівця, здатного до інноваційної мистецько-педагогічної діяльності.

У межах магістерського дослідження поняття «творчий потенціал», «мистецька педагогіка» та «цифрові технології» не існують ізольовано – вони утворюють взаємозалежну систему, яка визначає логіку наукового пошуку. Їхній взаємозв'язок є методологічною основою роботи, оскільки кожне поняття виконує окрему функцію в дослідницькій моделі:

- творчий потенціал виступає як ціль дослідження – саме його розвиток є головним завданням у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва;

- мистецька педагогіка – це освітнє середовище, в межах якого реалізується творчий потенціал. Вона формує художнє мислення, емоційну чутливість, здатність до самовираження, а також забезпечує методичну основу для творчої діяльності;

- цифрові технології – це засіб і середовище реалізації, що забезпечує нові форми творчої діяльності, розширює доступ до ресурсів, сприяє інноваційному мисленню та креативності.

Ці поняття взаємодіють у межах педагогічного процесу: цифрові технології інтегруються в мистецьку педагогіку з метою розвитку творчого потенціалу студентів. Така інтеграція змінює не лише інструментарій викладання, а й саму природу творчості – вона стає мультимедійною, інтерактивною, відкритою до експерименту.

Наприклад, використання програм MuseScore або Soundtrap дозволяє студентам не просто виконувати музичні твори, а створювати власні композиції, експериментувати з жанрами, стилями, тембрами. Це активізує діяльнісно-творчий компонент потенціалу, а також формує технологічну грамотність – важливу частину сучасної професійної компетентності.

У свою чергу, мистецька педагогіка як наукова галузь забезпечує методологічне підґрунтя для поєднання цих понять: вона формує принципи навчання через творчість, естетичне переживання, рефлексію, а також адаптує цифрові засоби до художньо-педагогічного контексту.

Таким чином, у структурі дослідження цифрові технології → активізують і розширюють можливості мистецької педагогіки → яка є середовищем для формування творчого потенціалу → що є метою професійної підготовки майбутнього вчителя.

Цей взаємозв'язок не лише обґрунтовує актуальність теми, а й визначає логіку побудови дослідження, вибір методів, структуру експерименту та очікувані результати.

1.3. Педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва засобами цифрових технологій

В умовах активної цифровізації освітнього простору методична підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва набуває нових змістових акцентів і технологічних векторів. Вона включає не лише оволодіння традиційними методами та формами навчання, а й засвоєння цифрових засобів, які сприяють розвитку творчого потенціалу студентів. У процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти особлива увага приділяється формуванню здатності до проєктування, організації та рефлексивного осмислення власної педагогічної діяльності з урахуванням особливостей мистецької освіти та ресурсів цифрового середовища.

У контексті цифрової трансформації освіти процес розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва набуває нових смислових і методологічних вимірів. Його ефективна реалізація потребує створення цілісної системи педагогічного супроводу, що охоплює організаційні моделі, змістові стратегії, мотиваційні механізми та технологічні ресурси. Такі умови забезпечують продуктивне середовище для формування творчих здібностей студентів, сприяють їхній самореалізації, інноваційній активності та адаптації до цифрового освітнього простору.

Одним із ключових завдань є створення педагогічних умов, які забезпечують ефективне поєднання методичної підготовки з розвитком творчого потенціалу. До таких умов належать:

- мотиваційно-ціннісна орієнтація навчального процесу, що передбачає формування позитивного ставлення студентів до використання цифрових засобів у творчій діяльності, розвиток внутрішньої мотивації до самовираження та інноваційного мислення;
- створення цифрово-інформаційного освітнього середовища, яке включає доступ до сучасних цифрових платформ, аудіо- та відеоредакторів, віртуальних інструментів, онлайн-ресурсів для музичного навчання, інтерактивних сервісів і мультимедійних засобів;
- інтеграція цифрових технологій у зміст професійної підготовки, що реалізується через включення цифрових інструментів у навчальні дисципліни, розробку практичних завдань, спрямованих на створення мультимедійних музичних продуктів, цифрових портфоліо, онлайн-концертів, віртуальних майстерень;
- стимулювання самовираження та експериментування, що реалізується через надання студентам свободи вибору цифрових засобів для реалізації власних ідей, підтримку індивідуального стилю, розвиток авторського підходу до музичної діяльності;
- організація творчих завдань у цифровому форматі, які стимулюють студентів до створення авторських мультимедійних продуктів, цифрових портфоліо, онлайн-концертів, інтерактивних презентацій, віртуальних майстер-класів;
- розвиток цифрової креативності як складника творчого потенціалу, що реалізується через використання цифрових інструментів для музичної імпровізації, композиції, інтерпретації, а також для створення педагогічних ситуацій, що активізують творчу діяльність учнів;
- підтримка педагогічної рефлексії, яка забезпечується через тьюторинг, надання методичної допомоги студентам у процесі опанування цифрових

інструментів, обговорення результатів творчих завдань, аналіз цифрових продуктів, взаємооцінювання та самооцінювання.

Для забезпечення ефективності формувального етапу дослідження важливим є проведення діагностики стану розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва.

На основі теоретичного аналізу можна виокремити низку організаційно-педагогічних умов, що потенційно сприяють розвитку творчого потенціалу студентів засобами цифрових технологій:

- формування цифрово-орієнтованого освітнього середовища, що стимулює творчу активність студентів – передбачає доступ до сучасних цифрових платформ, мультимедійних засобів, інтерактивних ресурсів і віртуальних інструментів, які створюють умови для реалізації індивідуальних творчих ідей у мистецькій діяльності;
- індивідуалізація методичної підготовки з урахуванням творчого стилю та цифрових уподобань студентів – забезпечується через варіативність форм навчання, свободу вибору цифрових засобів, підтримку авторського підходу, розвиток самовираження та експериментування в цифровому середовищі;
- поєднання традиційних мистецько-педагогічних методик із інноваційними цифровими технологіями – реалізується через інтеграцію цифрових інструментів у зміст навчальних дисциплін, розробку практичних завдань, створення мультимедійних продуктів, цифрових портфоліо, онлайн-концертів і віртуальних майстерень;
- рефлексія, забезпечення педагогічного супроводу та зворотного зв'язку – включає тьюторинг, методичну підтримку, обговорення результатів творчих завдань, аналіз цифрових продуктів, взаємооцінювання та самооцінювання, що сприяє рефлексивному розвитку творчого потенціалу.

Таким чином, педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва мають бути органічно інтегровані в методичну підготовку, спиратися на цифрові ресурси та сприяти формуванню інноваційного, креативного, технологічно грамотного педагога.

Висновки до першого розділу

У першому розділі магістерського дослідження проведено всебічний теоретичний аналіз проблеми формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах цифрової трансформації освітнього середовища. Опрацювання категоріально-поняттєвого апарату дало змогу уточнити зміст основних термінів дослідження – «творчий потенціал», «цифрові технології», «мистецька педагогіка», «цифрова креативність» – та окреслити їх взаємозв'язки в межах сучасної системи мистецько-педагогічної підготовки.

Аналіз наукових джерел засвідчив, що творчий потенціал розглядається як інтегративна особистісна якість, яка включає інтелектуальні, емоційні, мотиваційні, діяльнісні та рефлексивні компоненти. У працях вітчизняних і зарубіжних дослідників (Д. Богоявленська, М. Даценко, Л. Виготський, Г. Гарднер, К. Роджерс, Е. Торренс) підкреслюється важливість створення умов для самореалізації, естетичного розвитку, креативного мислення та педагогічної гнучкості майбутніх учителів.

У межах розділу сформульовано авторське трактування творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва як динамічної інтегративної характеристики, що реалізується через креативне мислення, художньо-педагогічну діяльність, естетичне сприйняття, рефлексію та продуктивне використання цифрових технологій у мистецькому освітньому середовищі.

Визначено структуру творчого потенціалу, яка включає індивідуально-творчий, емоційно-почуттєвий, діяльнісно-творчий, професійно-творчий та технологічно-креативний компоненти. Такий підхід дозволяє всебічно охарактеризувати внутрішню готовність особистості до творчої діяльності в умовах цифрового освітнього середовища.

Окреслено систему критеріїв сформованості творчого потенціалу, серед яких мотиваційний, когнітивний, емоційно-ціннісний, операційно-діяльнісний та рефлексивний. На їх основі визначено три рівні розвитку творчого потенціалу

– низький, середній та високий – що дає змогу здійснювати якісну діагностику та планувати педагогічний вплив.

Особливу увагу приділено впливу цифрових технологій на формування творчого потенціалу. Встановлено, що цифрові засоби не лише розширюють можливості мистецької освіти, а й створюють нові форми творчої діяльності, сприяють розвитку цифрової креативності, формують нові типи взаємодії між викладачем і студентом.

Обґрунтовано педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва в умовах цифровізації освіти. До таких умов віднесено: мотиваційно-ціннісну орієнтацію навчального процесу; створення цифрово-інформаційного освітнього середовища; інтеграцію цифрових технологій у зміст професійної підготовки; стимулювання самовираження та експериментування; організацію творчих завдань у цифровому форматі; розвиток цифрової креативності; підтримку педагогічної рефлексії. Також визначено організаційно-педагогічні умови, що забезпечують ефективність формування творчого потенціалу в методичній підготовці: поетапне впровадження цифрових технологій, створення відкритого цифрового середовища, варіативність методичних підходів, педагогічний супровід і зворотний зв'язок.

Таким чином, теоретичний аналіз підтвердив актуальність дослідження та обґрунтував необхідність розробки й апробації методики формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва засобами цифрових технологій. Отримані теоретичні положення стали основою для проведення експериментального дослідження, що буде представлено у другому розділі роботи.

РОЗДІЛ II. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА З РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Другий розділ магістерської роботи присвячено емпіричному етапу дослідження, метою якого є оцінка результативності впровадження цифрових технологій у процес формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва. Виходячи з теоретичних засад, обґрунтованих у першому розділі, було сконструйовано методичну модель, що інтегрує традиційні мистецько-педагогічні принципи з сучасними цифровими інструментами.

Актуальність проведення експериментального дослідження зумовлена потребою у створенні сучасної моделі професійної підготовки вчителя мистецтва, яка враховує виклики цифрової епохи, зокрема необхідність формування цифрової грамотності, креативного мислення та здатності до самостійної художньої діяльності в цифровому середовищі.

У межах розділу буде представлено:

- педагогічні умови розвитку творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва засобами цифрових технологій;
- організацію та етапи педагогічного експерименту;
- опис змісту та форм впровадження цифрових технологій у навчальний процес;
- аналіз результатів дослідження, порівняння рівнів сформованості творчого потенціалу;
- методичні рекомендації для викладачів мистецьких дисциплін щодо інтеграції цифрових засобів у освітню практику.

Розділ має на меті не лише підтвердити гіпотезу дослідження, а й запропонувати практичні рішення для вдосконалення мистецької освіти в умовах цифровізації.

2.1. Педагогічна діагностика сформованості творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва

Успішне формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах цифровізації освіти неможливе без попереднього вивчення рівня їхньої готовності до такої діяльності. Готовність розглядається як інтегрована характеристика особистості, що включає мотиваційно-ціннісну орієнтацію, знання, уміння, навички, досвід творчої діяльності та здатність до саморозвитку в цифровому середовищі.

Діагностика стану сформованості готовності студентів здійснюється на констатувальному етапі педагогічного дослідження з метою:

- виявлення вихідного рівня сформованості творчого потенціалу студентів у процесі методичної підготовки;
- виявлення рівня мотивації до творчої діяльності з використанням цифрових технологій;
- визначення обсягу знань і навичок у сфері цифрової музичної педагогіки;
- оцінювання здатності до самостійного використання цифрових інструментів у творчих завданнях;
- аналізу ставлення до інноваційних форм мистецької освіти.

Для здійснення дослідження, спрямованого на розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва за допомогою цифрових технологій, необхідно створити надійний діагностичний інструментарій. Його ефективність та обґрунтоване використання є визначальними чинниками достовірності результатів і загальної успішності наукового пошуку.

Проблему діагностики творчого потенціалу вчителя досліджували такі науковці, як В. Барко, О. Павленко, С. Сисоєва, Н. Твердохліб, П. Торренс, В. Чорноус, Цзя Яочен, Хуа Вей тощо. У своїх працях вони застосовують широкий спектр діагностичних засобів, серед яких анкетування, тестування, індивідуальні

бесіди, творчі завдання, різноманітні методики (зокрема кейси з варіативним набором завдань), а також методи самооцінки, когнітивні та діяльнісні підходи.

Варто зазначити, що діагностичний інструментарій може бути реалізований у різних форматах: шляхом використання вже наявних методик, адаптації базових моделей відповідно до специфіки педагогічного завдання або розроблення авторських модифікацій, орієнтованих на конкретні освітні цілі. З метою визначення рівнів сформованості творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва в контексті застосування цифрових технологій та оптимізації діагностичного інструментарію було обрано два взаємодоповнюючі методи дослідження:

- анкета «Оцінка творчого потенціалу» (див. Додаток Б). Цей інструмент був спрямований на первинну якісну діагностику рівня сформованості творчого потенціалу студентів. Оцінювання здійснювалося за п'ятьма критеріями: мотиваційним, когнітивним, емоційно-ціннісним, операційно-діяльнісним та рефлексивним. Анкета дозволила виявити загальні установки, самооцінку творчих здібностей та здатність до самовираження у цифровому середовищі;

- анкета для вивчення мотивації та досвіду цифрової творчості студентів (див. Додаток В). Анкета містила блоки запитань, спрямованих на виявлення інтересу до цифрової творчості, мотиваційних чинників, частоти використання цифрових засобів, а також форм і типів цифрової активності. Вона дозволила оцінити загальну готовність студентів до інтеграції цифрових технологій у мистецьку діяльність;

- аналіз навчальних і творчих продуктів студентів у поєднанні зі спостереженням (див. Додаток Г). Оцінювання здійснювалося на основі робіт, виконаних студентами в межах навчального процесу, зокрема мультимедійних презентацій, музичних композицій, цифрових портфоліо. Викладачі заповнювали карту спостереження, де фіксували рівень оригінальності ідеї, самостійності та творчої активності. Це дозволило об'єктивно оцінити прояви творчого потенціалу в реальних умовах навчання.

Анкета «Оцінка творчого потенціалу» дозволила здійснити первинну якісну діагностику рівня сформованості творчого потенціалу студентів за п'ятьма критеріями: мотиваційним, когнітивним, емоційно-ціннісним, операційно-діяльнісним та рефлексивним. Оцінювання здійснювалося за п'ятибальною шкалою, результати групувалися відповідно до трьох рівнів: низький (5–10 балів), середній (11–17 балів), високий (18–25 балів). Результати подані у таблицях 2.2 і 2.3.

Таблиця 2.2.

Рівні творчого потенціалу студентів експериментальної групи на констатувальному етапі (n=9)

Критерій	Низький рівень	Середній рівень	Високий рівень
Мотиваційний	2 (22%)	5 (56%)	2 (22%)
Когнітивний	4 (45%)	3 (33%)	2 (22%)
Емоційно-ціннісний	3 (33%)	5 (56%)	1 (11%)
Операційно-діяльнісний	5 (56%)	3 (33%)	1 (11%)
Рефлексивний	4 (44,5%)	4 (44,5%)	1 (11%)

Таблиця 2.3 – Рівні творчого потенціалу студентів контрольної групи на констатувальному етапі (n=10)

Критерій	Низький рівень	Середній рівень	Високий рівень
Мотиваційний	3 (30%)	4 (40%)	3 (30%)
Когнітивний	4 (40%)	5 (50%)	1 (10%)
Емоційно-ціннісний	2 (20%)	5 (50%)	3 (30%)
Операційно-діяльнісний	6 (60%)	3 (30%)	1 (10%)
Рефлексивний	5 (50%)	3 (30%)	2 (20%)

Для наочності результатів анкетування «Оцінка творчого потенціалу» було здійснено графічне представлення рівнів сформованості творчого потенціалу студентів експериментальної та контрольної груп на рис. 2.1, рис. 2.2 та рис. 2.3. Діаграми відображають розподіл учасників за трьома рівнями (високий,

середній, низький) у межах кожного з п'яти критеріїв: мотиваційного, когнітивного, емоційно-ціннісного, операційно-діяльнісного та рефлексивного.

Такий підхід дозволяє:

- порівняти вихідні показники між групами;
- виявити сильні та слабкі сторони у структурі творчого потенціалу;
- підтвердити еквівалентність груп перед формувальним впливом.

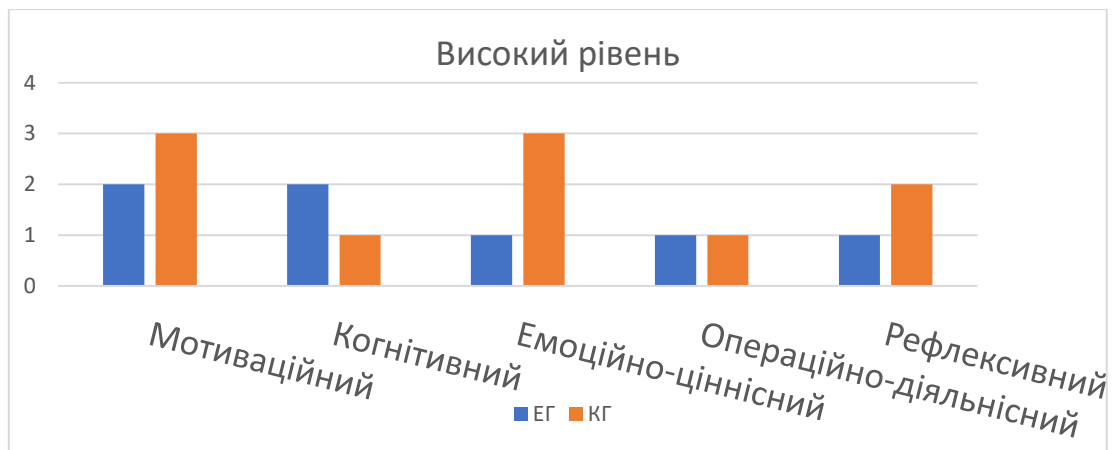

Рисунок 2.1 – Графічне представлення сформованості творчого потенціалу експериментальної та контрольної груп на високому рівні за критеріями

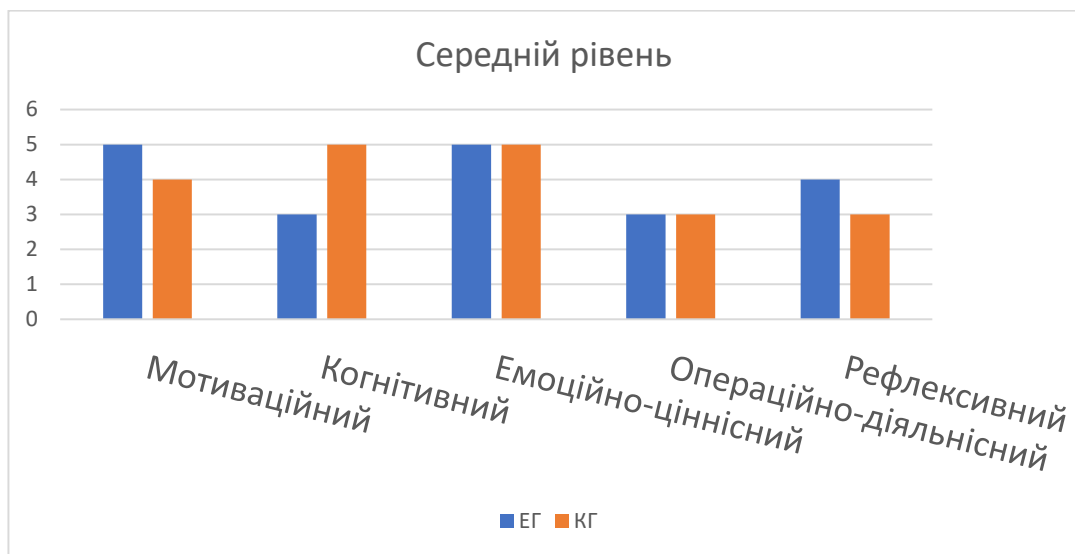

Рисунок 2.2 – Графічне представлення сформованості творчого потенціалу експериментальної та контрольної груп на середньому рівні за критеріями

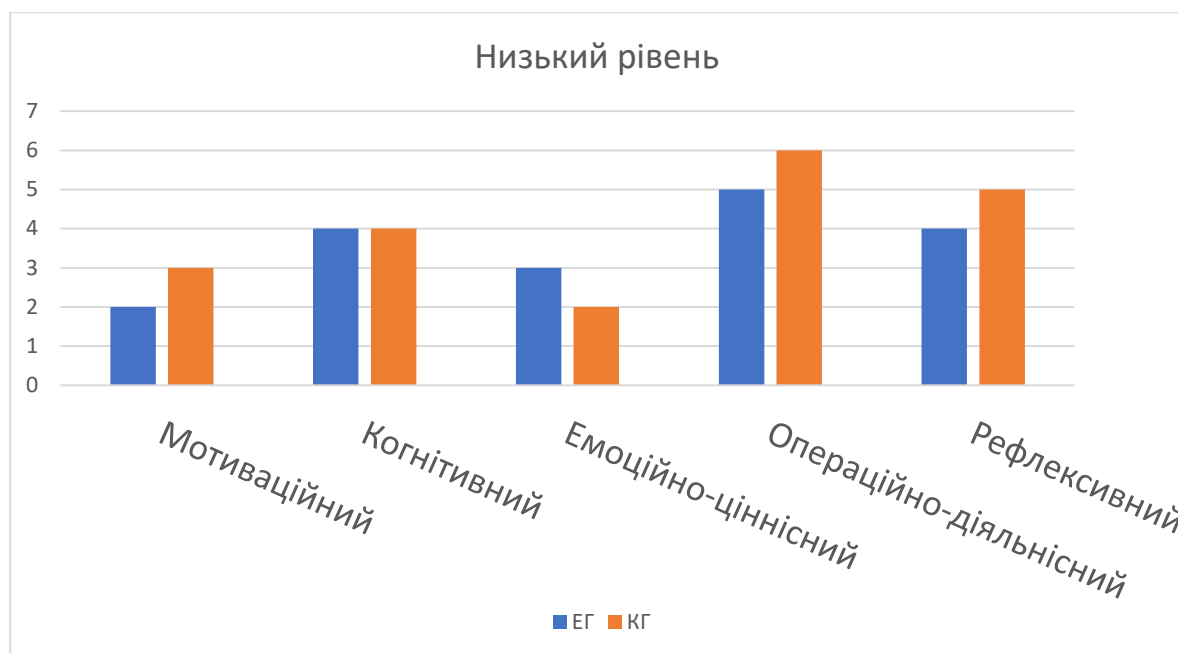

Рисунок 2.3 – Графічне представлення сформованості творчого потенціалу експериментальної та контрольної груп на низькому рівні за критеріями

Узагальнені результати анкетування свідчать про наступне:

- мотиваційний критерій: більшість студентів експериментальної групи (56%) продемонстрували середній рівень внутрішньої мотивації до творчої діяльності, тоді як високий рівень зафіксовано лише у 22% респондентів. Це свідчить про наявність потенціалу до самовираження, але водночас вказує на потребу в додаткових педагогічних стимулах для активізації творчої ініціативи;
- когнітивний критерій: 45% студентів експериментальної групи мають низький рівень знань про музичні стилі, засоби виразності та міждисциплінарні зв'язки, що свідчить про недостатню обізнаність у сфері музичної творчості. Середній рівень зафіксовано у 33%, а високий – лише у 22%, що підтверджує потребу в цілеспрямованому розвитку когнітивної складової творчого потенціалу;
- емоційно-ціннісний критерій: переважна частина студентів (56%) виявила середній рівень емоційної залученості, естетичного сприйняття та ціннісного ставлення до мистецтва. Високий рівень зафіксовано лише у 11%

респондентів, що свідчить про наявність емоційної основи для творчості, але недостатню її глибину на початковому етапі;

- операційно-діяльнісний критерій: найбільш проблемною виявилася практична складова – 56% студентів мають низький рівень сформованості умінь реалізовувати творчі ідеї, зокрема з використанням цифрових інструментів. Це свідчить про обмеженість практичного досвіду та потребу в методичній підтримці;

- рефлексивний критерій: рівні розподілились майже порівну між низьким (44,5%) і середнім (44,5%), тоді як високий рівень рефлексії виявили лише 11% студентів. Це свідчить про недостатню сформованість здатності до самоаналізу, осмислення власного творчого досвіду та його педагогічного потенціалу.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що на момент констатувального етапу студенти експериментальної групи мають переважно середній рівень мотивації та емоційно-ціннісної налаштованості до творчої діяльності, але демонструють недостатній рівень когнітивної, операційно-діялісної та рефлексивної складових. Ці результати стали підґрунтям для розробки формульовального педагогічного впливу, спрямованого на розвиток творчого потенціалу засобами цифрових технологій.

Окрім анкетування, на констатувальному етапі було здійснено якісне оцінювання навчальних і творчих продуктів студентів, а також педагогічне спостереження за їхньою діяльністю. Аналіз здійснювався за критеріями оригінальності, самостійності, використання цифрових засобів та рівня творчої активності. Проводився якісний аналіз навчальних продуктів і спостереження за проявами творчої активності, що дозволило підтвердити або уточнити результати анкетування.

Результати цього етапу дозволили уточнити рівень практичної готовності студентів до реалізації творчого потенціалу в цифровому середовищі. Узагальнені дані подано в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 – Аналіз навчальних і творчих продуктів у поєднанні зі спостереженням

Група	Низький рівень	Середній рівень	Високий рівень
Експериментальна	5 (56%)	3 (33%)	1 (11%)
Контрольна	4 (40%)	5 (50%)	1 (10%)

Аналіз навчальних і творчих продуктів у поєднанні зі спостереженням засвідчив, що у студентів обох груп переважають середній та низький рівні сформованості творчого потенціалу. В експериментальній групі 56% студентів продемонстрували низький рівень, 33% – середній, і лише 11% – високий. У контрольній групі показники розподілились наступним чином: 40% – низький рівень, 50% – середній, 10% – високий. Це свідчить про загальну потребу в цілеспрямованому педагогічному впливі, спрямованому на активізацію творчої діяльності.

Спостереження підтвердили, що студенти експериментальної групи, попри переважання низького рівня, демонстрували більшу відкритість до використання цифрових інструментів, проявляли ініціативу у створенні нестандартних рішень та виявляли інтерес до нових форматів музичної творчості. У контрольній групі активність була більш стабільною, але менш варіативною: студенти частіше обирали традиційні форми роботи, рідше використовували цифрові засоби, а їхні продукти характеризувалися обмеженою рефлексією та повторюваністю. Відсутність виражених авторських рішень у контрольній групі свідчить про потребу в оновленні методичних підходів до розвитку творчого потенціалу.

Для оцінки вихідного рівня готовності студентів до цифрової творчості на констатувальному етапі було використано чотири критерії:

- мотивація – рівень зацікавленості у використанні цифрових технологій у творчій діяльності;
- знання і навички – наявність базових цифрових компетентностей і досвіду застосування цифрових засобів;
- творча активність – інтенсивність і якість творчих проявів у навчальних завданнях;

– рефлексивність – здатність до самооцінки, усвідомлення власного досвіду та творчих намірів.

Такий підхід дозволив узагальнити результати анкетування та аналізу навчальних продуктів у доступній і порівняльній формі (див. таблицю 2.5).

Таблиця 2.5 – Критерії оцінювання готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку творчого потенціалу засобами цифрових технологій

Критерій	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
Мотивація	Стійкий інтерес до цифрової творчості, прагнення до самовираження	Епізодичний інтерес, потребує зовнішньої стимуляції	Відсутність інтересу, байдужість до цифрових форм діяльності
Знання і навички	Впевнене володіння цифровими інструментами, здатність до самостійного застосування	Часткове володіння, потреба в методичній підтримці	Мінімальні знання, невміння використовувати цифрові засоби
Творча активність	Створення оригінальних цифрових продуктів, ініціативність	Виконання завдань за зразком, обмежена самостійність	Відсутність творчих проявів, шаблонне мислення
Рефлексивність	Здатність до самооцінювання, аналізу власної діяльності	Часткова рефлексія, потреба в зовнішньому аналізі	Відсутність рефлексії, неусвідомлення власних дій

На основі отриманих даних визначаються рівні сформованості готовності (див. табл. 2.6).

Таблиця 2.6 – Рівні сформованості готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку творчого потенціалу засобами цифрових технологій

Рівень	Характеристика
Високий	Студент демонструє стійку мотивацію, володіє цифровими інструментами, активно реалізує творчі ідеї.
Середній	Мотивація нестабільна, цифрові навички обмежені, потребує методичної підтримки.
Низький	Мотивація слабка, цифрова активність мінімальна, творчі прояви епізодичні або відсутні.

Аналіз результатів діагностики дозволяє:

- обґрунтувати необхідність створення спеціальних організаційно-педагогічних умов;
- визначити цільові орієнтири формувального етапу дослідження;
- адаптувати методику до реального рівня підготовки студентів;
- забезпечити наукову достовірність і практичну значущість експерименту.

Для забезпечення прозорості та відтворюваності діагностичного процесу в Додатку Г наведено приклад заповненої анкети, який демонструє характерні відповіді студентів та їх відповідність критеріям оцінювання.

Обробка анкетних даних здійснювалася шляхом кодування відповідей, контент-аналізу відкритих запитань та побудови індивідуальних профілів готовності студентів.

Для кількісного аналізу відповідей студентів було здійснено розподіл за рівнями сформованості кожного з досліджуваних критеріїв окремо для експериментальної та контрольної груп. Результати подано в таблицях 2.7 і 2.8.

Таблиця 2.7 – Рівні сформованості компонентів готовності студентів до цифрової творчості (за результатами анкетування) експериментальної групи (n = 9)

Критерій	Низький рівень (%)	Середній рівень (%)	Високий рівень (%)
Мотивація	45% (4 студенти)	33% (3 студенти)	22% (2 студент)
Знання і навички	56%	22%	22%
Творча активність	45%	33%	22%
Рефлексивність	56%	33%	11%

Таблиця 2.8 – Рівні сформованості компонентів готовності студентів до цифрової творчості (за результатами анкетування) контрольної групи (n = 10)

Критерій	Низький рівень (%)	Середній рівень (%)	Високий рівень (%)
Мотивація	50% (5 студентів)	30% (3 студенти)	20% (2 студенти)
Знання і навички	60%	30%	10%
Творча активність	40%	40%	20%
Рефлексивність	50%	40%	10%

Для об'єктивного визначення рівня готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку творчого потенціалу засобами цифрових технологій було застосовано інтегрований підхід до аналізу емпіричних даних. Він передбачає узагальнення результатів із трьох джерел: анкети «Оцінка творчого потенціалу» (див. табл. 2.9), анкети для вивчення мотивації та досвіду цифрової творчості студентів (див. табл. 2.10), аналізу навчальних і творчих продуктів студентів у поєднанні зі спостереженням (див. табл. 2.4).

Інтеграція даних здійснювалася шляхом обчислення середнього арифметичного відсоткових показників за кожним рівнем (високий, середній, низький) у межах кожної групи. Це дозволило сформувати узагальнену картину рівня готовності студентів до реалізації творчого потенціалу в умовах цифровізації мистецької освіти.

Таблиця 2.9 – Узагальнення рівнів за результатами анкети «Оцінка творчого потенціалу»

Група	Низький рівень (%)	Середній рівень (%)	Високий рівень (%)
Експериментальна	40	44	16
Контрольна	40	40	20

Таблиця 2.10 – Узагальнена таблиця рівнів за результатами анкети для вивчення мотивації та досвіду цифрової творчості студентів

Група	Низький рівень (%)	Середній рівень (%)	Високий рівень (%)
Експериментальна	50	30	20
Контрольна	50	35	15

Таблиця 2.11 – Загальний рівень творчого потенціалу на основі всіх методів

Група	Низький рівень (%)	Середній рівень (%)	Високий рівень (%)
Експериментальна	49	35	16
Контрольна	43	42	15

Для наочного представлення узагальнених результатів констатувального етапу дослідження було побудовано діаграму, яка демонструє співвідношення рівнів сформованості творчого потенціалу студентів експериментальної та контрольної груп на основі інтегрованого аналізу трьох джерел діагностики (див. рис. 2.4).

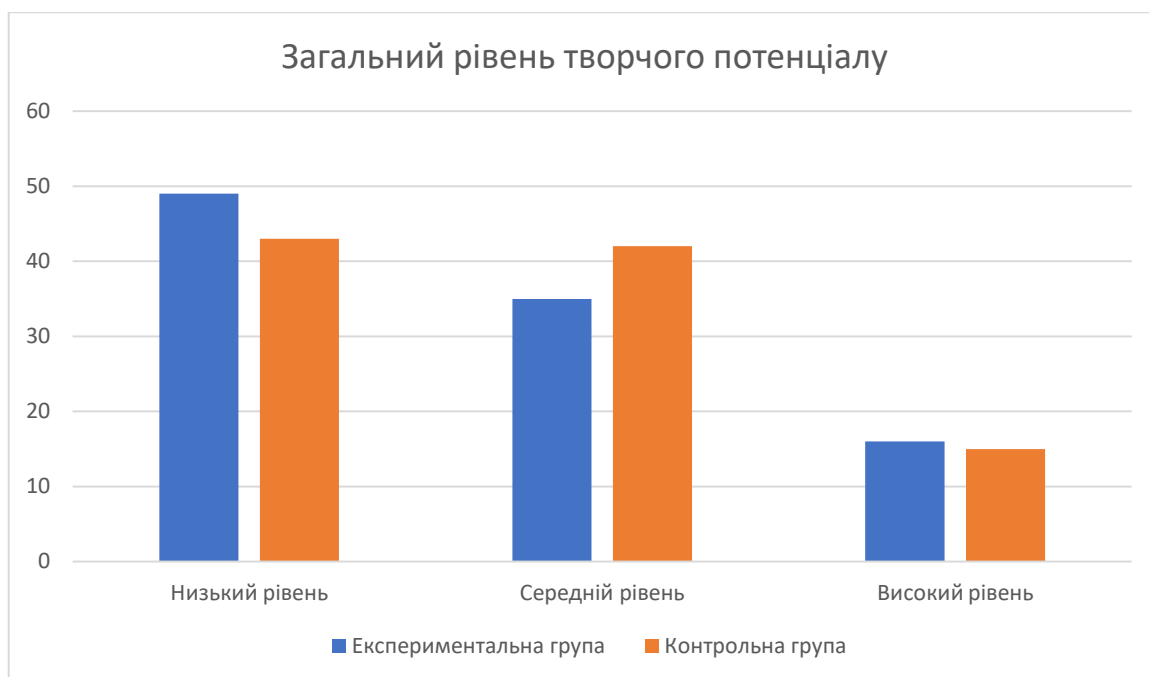

Рисунок 2.4 – Графічне представлення співвідношення рівнів сформованості творчого потенціалу студентів експериментальної та контрольної груп на основі інтегрованого аналізу трьох джерел діагностики

Інтегрований аналіз результатів анкетування та якісного оцінювання навчальних і творчих продуктів дозволив визначити загальний рівень сформованості творчого потенціалу студентів на констатувальному етапі дослідження.

Узагальнені показники свідчать, що в експериментальній групі домінує низький рівень (49%), при цьому середній рівень становить 35%, а високий – лише 16%. Це вказує на недостатню сформованість цифрової компетентності, обмежену рефлексивність і фрагментарну творчу активність, що потребує цілеспрямованого педагогічного втручання.

У контрольній групі ситуація є подібною: низький рівень – 43%, середній – 42%, високий – 15%. Хоча середній рівень дещо вищий, ніж в експериментальній групі, загальна частка студентів із високими показниками залишається низькою, що свідчить про обмежений досвід цифрової творчості та потребу в оновленні освітніх підходів.

Таким чином, отримані результати підтверджують актуальність формувального етапу експерименту та необхідність створення спеціальних організаційно-педагогічних умов, спрямованих на розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах цифровізації освіти.

2.2. Організація та проведення формувального експерименту

Педагогічне дослідження було спрямоване на перевірку ефективності використання цифрових технологій у процесі формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва. Його проведення базувалося на теоретичних положеннях, викладених у першому розділі, зокрема на структурі творчого потенціалу, визначених критеріях його сформованості та взаємозв'язку з елементами мистецької педагогіки.

У межах дослідження педагогічний експеримент було реалізовано поетапно, зокрема охоплено такі стадії:

Педагогічний експеримент у межах дослідження реалізовувався поетапно, відповідно до логіки наукового пошуку.

На підготовчому етапі (вересень–жовтень 2024 р.) було окреслено основні параметри дослідження: визначено його об'єкт, предмет і завдання, а також здійснено ґрунтовний аналіз науково-педагогічної та методичної літератури з метою узагальнення теоретичних засад і уточнення базових понять кваліфікаційної роботи.

Констатувальний етап (листопад–грудень 2024 р.) передбачав встановлення та наукове обґрунтування структури творчого потенціалу майбутнього вчителя музичного мистецтва. У цей період було проведено констатувальний експеримент, спрямований на виявлення рівнів розвитку творчого потенціалу та його складових, а також здійснено аналіз отриманих емпіричних даних.

На формувальному етапі (січень–червень 2025 р.) реалізовано формувальний експеримент, у межах якого перевірено ефективність запропонованих методичних рекомендацій щодо розвитку творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва з використанням цифрових технологій.

Заключний етап (липень–жовтень 2025 р.) був присвячений узагальненню результатів формувального експерименту: здійснено їх аналіз, систематизацію та статистичну обробку. Основною метою цього етапу стало впровадження експериментальних методичних рекомендацій у практику професійної підготовки та підтвердження їхньої ефективності. За результатами дослідження сформульовано відповідні висновки.

Організаційна підготовка педагогічного експерименту передбачає визначення бази дослідження, формування вибірки учасників, дотримання етичних норм, а також підбір методів збору емпіричних даних, що відповідають меті та завданням дослідження.

Педагогічний експеримент реалізовано на базі Факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету та Факультету освітніх наук та мистецтв Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка у 2024-2025 навчальному році.

Для забезпечення наукової достовірності дослідження учасники були розподілені на дві групи:

- контрольна група – студенти, які навчаються за традиційною методикою без цілеспрямованого використання цифрових технологій;
- експериментальна група – студенти, до навчального процесу яких інтегровано цифрові інструменти відповідно до розробленої методики.

Для участі в експерименті ми обрали (ЕГ), 9 студентів першого року навчання другого рівня вищої освіти. До контрольної групи (КГ) було віднесено студентів четвертого курсу першого рівня вищої освіти за спеціальністю А4.13 «Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)». Чисельність учасників у контрольній групі – 10 студентів.

Розподіл здійснювався з урахуванням принципу еквівалентності за рівнем навчальних досягнень, мотивації до творчої діяльності та базових цифрових навичок, що було підтверджено результатами анкетування. Такий підхід забезпечив достовірність порівняльного аналізу та дозволив об'єктивно оцінити ефективність формувального педагогічного впливу.

Характеристика вибірки учасників педагогічного експерименту представлена в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Характеристика вибірки учасників педагогічного експерименту

Група	Кількість студентів	Рівень вищої освіти, курс	Спеціальність	Примітки
Експериментальна	9	другий рівень, 1 курс	А4.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)	Участь у формувальному експерименті
Контрольна	10	перший рівень, 4 курс	А4.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)	Навчання за традиційною методикою
Разом	19			

Заняття протягом навчального року здійснювалися в експериментальному режимі в межах дисциплін з методичної підготовки: «Теорія і методика викладання музичного мистецтва у закладах вищої освіти», «Теорія та методика інструментально-виконавської підготовки з практикумом», «Виробнича практика» тощо.

Учасники були ознайомлені з метою дослідження та добровільно надали згоду на участь в експерименті.

Педагогічний експеримент у межах даного дослідження є основним методом емпіричної перевірки ефективності запропонованої методики формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва

засобами цифрових технологій. Його концептуальне планування базується на узагальнених теоретичних положеннях, викладених у першому розділі, та враховує сучасні вимоги до професійної підготовки педагогів мистецького профілю.

У першому розділі дослідження було теоретично обґрунтовано систему педагогічних умов, спрямованих на розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва засобами цифрових технологій. До таких умов було віднесено:

- формування цифрово-орієнтованого освітнього середовища, що стимулює творчу активність студентів;
- індивідуалізація методичної підготовки з урахуванням творчого стилю та цифрових уподобань;
- поєднання традиційних мистецько-педагогічних методик із інноваційними цифровими технологіями;
- рефлексія, забезпечення педагогічного супроводу та зворотного зв'язку.

На формувальному етапі експерименту ці педагогічні умови були реалізовані з урахуванням результатів констатувального етапу, зокрема:

- рівня готовності студентів до цифрової творчості (мотиваційна налаштованість, технічні бар'єри, популярність окремих платформ);
- вихідного рівня сформованості творчого потенціалу за компонентами (мотиваційним, когнітивним, операційно-діяльнісним, емоційно-ціннісним, рефлексивним).

Це дозволило адаптувати зміст і форми роботи до реальних потреб студентів, зокрема:

- використовувати знайомі цифрові платформи як стартові інструменти;
- поступово вводити нові засоби у контексті творчих завдань;
- застосовувати методи підтримки, самооцінювання та рефлексії для подолання невпевненості;
- структурувати завдання за принципом зростання складності та творчої автономії.

Інтегрований аналіз результатів анкетування, спостереження та оцінювання навчальних і творчих продуктів дозволив виявити переважання середнього рівня сформованості творчого потенціалу в обох групах, із тенденцією до високого в експериментальній та суттєвою часткою низьких показників у контрольній.

Отримані дані засвідчили наявність потенціалу для розвитку творчих здібностей студентів, а також актуальність пошуку ефективних педагогічних засобів, здатних активізувати креативність, естетичне сприйняття, технологічну грамотність і рефлексивність майбутніх учителів музичного мистецтва.

Отримані висновки підтвердили актуальність раніше сформульованих педагогічних умов у розділі 1, що стали основою для реалізації формувального етапу експерименту, спрямованого на апробацію методичних рекомендацій щодо інтеграції цифрових технологій у мистецьку освіту.

Метою формувального етапу є реалізація методики формування творчого потенціалу студентів засобами цифрових технологій у навчальному процесі.

Гіпотеза дослідження полягає в тому, що цілеспрямоване використання цифрових технологій у навчальному процесі сприятиме підвищенню рівня сформованості творчого потенціалу студентів, зокрема розвитку їхньої креативності, естетичної чутливості, здатності до самовираження, технологічної грамотності та рефлексії.

Завдання формувального етапу експерименту:

- апробувати методичні рекомендації щодо формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва засобами цифрових технологій у навчальному процесі;
- забезпечити педагогічні умови для розвитку креативності, естетичного сприйняття, технологічної грамотності та рефлексивності студентів;
- організувати навчальні заняття з інтеграцією цифрових інструментів, що стимулюють самовираження, творчу активність і самостійну роботу;

– здійснити порівняльну діагностику рівнів сформованості творчого потенціалу студентів експериментальної та контрольної груп після завершення формувального етапу.

Об’єкт дослідження – процес професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Предмет дослідження – методика формування творчого потенціалу студентів засобами цифрових технологій у межах методичної підготовки.

Експеримент базується на таких наукових підходах:

- особистісно-орієнтований – врахування індивідуальних особливостей студентів у процесі творчої діяльності.
- компетентнісний – розвиток ключових професійних компетентностей, зокрема цифрової та творчої.
- креативний – стимулювання нестандартного мислення, самовираження, естетичного сприйняття.
- інтегративний – поєднання мистецьких, педагогічних і цифрових компонентів у навчальному процесі.

Очікувані результати: підвищення рівня творчого потенціалу студентів експериментальної групи; формування стійкої мотивації до творчої діяльності; зростання показників за когнітивним, емоційно-ціннісним, операційно-діяльнісним та рефлексивним критеріями; поява нових форм мистецької активності з використанням цифрових засобів; зменшення технічних бар’єрів і зростання впевненості у власних творчих здібностях, що свідчитиме про підвищення готовності студентів до професійної самореалізації в цифровому освітньому середовищі.

Педагогічний експеримент реалізовано на базі Факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв Бердянського державного педагогічного університету та Факультету освітніх наук та мистецтв Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка у 2024-2025 навчальному році.

Для участі у формувальному етапі експеримента ми обрали (ЕГ), 9 студентів першого року навчання другого рівня вищої освіти спеціальності А4.13 «Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)».

Методи збору даних на формувальному етапі були аналогічними до констатувального (див. підпункт 2.2.1), із розширенням діагностичної моделі (див. табл. 2.12). Це розширення полягало у поглибленому застосуванні критеріїв оцінювання, деталізації індикаторів та введенні додаткових методів фіксації змін. Для кожного критерію (мотиваційного, когнітивного, емоційно-ціннісного, операційно-діяльнісного, рефлексивного) було розроблено систему деталізованих індикаторів, що дозволяли більш точно оцінити якісні прояви творчого потенціалу студентів.

Наприклад, у межах мотиваційного критерію враховувалися не лише загальна зацікавленість, а й стійкість мотивації, прагнення до самовираження та ініціативність у цифровій творчості; у межах операційно-діяльнісного – здатність до самостійного використання цифрових інструментів, варіативність творчих рішень, рівень технічної реалізації. Крім того, було застосовано рефлексивне інтерв'ю як додатковий метод збору даних, що дозволив виявити внутрішні зміни у ставленні студентів до цифрової творчості та самореалізації.

Формувальний педагогічний експеримент був спрямований на перевірку ефективності запропонованої методики формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва засобами цифрових технологій. Його реалізація здійснювалася впродовж січня-червня 2025 року в межах навчального процесу експериментальної групи.

Деталізовані індикатори оцінювання рівня сформованості творчого потенціалу студентів

Критерій	Індикатори високого рівня	Індикатори середнього рівня	Індикатори низького рівня
Мотиваційний	Стійка внутрішня мотивація, ініціативність, прагнення до самовираження	Періодична зацікавленість, виконання завдань за вимогою	Пасивність, відсутність інтересу до творчої діяльності
Когнітивний	Глибоке розуміння творчих процесів, здатність до аналізу, застосування знань у нових умовах	Базове розуміння, відтворення знань, часткова самостійність	Фрагментарні знання, труднощі з аналізом, потреба в постійному супроводі
Емоційно-ціннісний	Виражене естетичне сприйняття, емоційна залученість, ціннісне ставлення до мистецтва	Ситуативна емоційна реакція, загальне позитивне ставлення	Відсутність емоційної реакції, формальне ставлення до мистецької діяльності
Операційно-діяльнісний	Самостійне використання цифрових інструментів, варіативність рішень, технічна грамотність	Виконання завдань за зразком, обмежене використання цифрових засобів	Труднощі з реалізацією ідей, відсутність цифрових навичок
Рефлексивний	Усвідомлення власного творчого досвіду, здатність до самооцінки, критичне осмислення	Часткова рефлексія, опис власних дій без глибокого аналізу	Відсутність рефлексії, труднощі з самооцінкою

Формувальний експеримент спрямований на активізацію ключових проявів творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва. Серед них – пізнавальний інтерес до творчої педагогічної діяльності, внутрішня мотивація до самореалізації в освітньому процесі, прагнення до педагогічної творчості,

потреба у нестандартному вирішенні професійно-педагогічних завдань, а також формування чіткої, творчо орієнтованої мети.

З метою реалізації формувального етапу експерименту, спрямованого на розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва, було розроблено комплекс методичних рішень, що передбачали застосування цифрових технологій у поєднанні з інноваційними педагогічними підходами (див. Додаток Д).

Форми роботи:

1. Групові проєкти. Участь спрямована на спільне створення засобами цифрових технологій музичної казки, художньо-творчих проєктів.
2. Індивідуальні проєкти. Студенти розробляли персоналізовані музично-педагогічні проєкти, що враховували їхні творчі інтереси, жанрові уподобання та рівень цифрової компетентності. Це сприяло самовираженню, глибшому засвоєнню методичного матеріалу та розвитку авторського стилю.
3. Інтерактивні практичні заняття. Участь спрямована на виконання творчих завдань за допомогою роботи з цифровими аудіо- та відеоредакторами, створення музичних колажів, візуалізацій, інтерактивних презентацій тощо.
4. Цифрові творчі майстерні. Студенти працюють над створенням авторських музичних продуктів у цифровому середовищі – пісень, музичних вітань, афіш, відеофрагментів – із використанням інструментів Canva, Soundtrap, Genially, що сприяє розвитку індивідуального стилю та креативності.
5. Креативні квести. Участь у інтерактивних завданнях, що моделюють педагогічні ситуації, передбачають нестандартне вирішення музично-освітніх проблем і реалізуються на платформах Genially, LearningApps, Padlet.
6. Воркшопи зі створення цифрових навчальних матеріалів. Розробка нових завдань, роздаткових матеріалів, музикограм, інтерактивних схем і візуалізацій для учнів, що поєднують музичний зміст із цифровим дизайном.
7. Використання штучного інтелекту. Застосування генеративних AI-інструментів (Suno, Soundraw, LyricStudio) для створення музичних творів,

текстів пісень, що дозволяло студентам експериментувати з новими формами музичної творчості та розширювати цифрові навички.

8. Цифрове портфоліо. Створення особистих онлайн-портфоліо, що включали музичні композиції, відео-презентації, методичні розробки, інтерактивні матеріали. Це сприяло рефлексії, самопрезентації та формуванню професійної ідентичності.

9. Гейміфіковані завдання. Використання платформ типу LearningApps, Wordwall або Genially для створення інтерактивних вправ, що базуються на традиційних методиках (наприклад, сольфеджіо, аналіз музичних форм), але подані у форматі гри.

10. Рефлексивні опитувальники – студенти аналізували власні досягнення, труднощі, емоційні реакції та професійні відкриття.

11. Цифрові опитування та анкети – збір зворотного зв'язку щодо ефективності методик, інструментів та організації навчального процесу.

12. Публічні презентації проєктів – студенти презентували результати своєї роботи перед групою, отримуючи коментарі від викладачів та одногрупників із короткою рефлексією після виступу.

Запропоновані форми роботи забезпечили умови для активного розвитку творчого потенціалу студентів, стимулювали їхню мотивацію та зацікавленість у вивченні музичного мистецтва.

У рамках групових форм роботи студенти брали участь у створенні спільних цифрових продуктів. У проєкті «Музична казка» (див. додаток Д-1) учасники працювали над сценарієм, музичним супроводом, візуалізацією та озвученням. Вони демонстрували високий рівень взаємодії, розподіляли ролі, узгоджували стилі та презентували казки у форматі відео або інтерактивної презентації. З прикладом однієї з таких казок можна ознайомитись за посиланням з QR-коду на рис. 2.5.

Рисунок 2.5 – QR-код посилення на музичну казку, створену студентами

У конкурсі художньо-творчих проєктів (див. додаток Д-2) студенти реалізовували індивідуальні й групові ідеї, пов'язані з музичним мистецтвом, створюючи цифрові виставки, артбуки, музичні подкасти. Роботи відзначалися оригінальністю та педагогічною цінністю. Приклад художньо-творчого проєкту представлено на рисунках 2.6, 2.7, 2.8.

Рисунок 2.6 – Перший слайд художньо-творчого проєкту групи студентів

Неофольклоризм в українському образотворчому мистецтві

Зінаїда Серебрякова. Автопортрет (ліворуч). За обідом (праворуч)

Рисунок 2.7 – Слайд художньо-творчого проєкту групи студентів

Принципи неофольклоризму М. Скорика:

- 1) народна мелодія недоторкана – гармонія сучасна;
- 2) народна мелодія не змінюється – супровід оновлюється: гармонічно-ритмічно-тембрально;
- 3) авторська імпровізація фольклорного плану + сучасні засоби музичної виразності;
- 4) музичні особливості українського фольклору західного регіону: ладові (гуцульський лад), оркестрові (звукотображальні прийоми імітації гри на народних інструментах, введення в оркестр автентичних інструментів), жанрові (коломійка, інші танцювальні ритми) тощо.

“Гуцули” (1902), малюнок Северина Обста

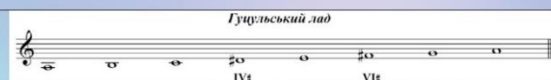

Рисунок 2.8 – Перший слайд художньо-творчого проєкту групи студентів

Студенти відзначали, що групова робота сприяла розвитку комунікації, навичок планування, а також дала змогу побачити музику як міждисциплінарне явище.

На заняттях студенти виконували завдання з цифрової інтерпретації музичних творів (див. додаток Д-3), використовуючи аудіо- та відеоредактори,

створюючи музичні колажі, візуальні образи, інтерактивні слайди. Вони працювали з фрагментами класичної та сучасної музики, добирали кольори, ритмічні структури, створювали асоціативні композиції. З прикладом однієї з таких цифрових інтерпретацій можна ознайомитись за посиланням з QR-коду на рис. 2.9.

Рисунок 2.9 – QR-код посилання на цифрову інтерпретацію музичного твору, створену студентом

Учасники зазначали, що така форма роботи допомогла глибше відчувати музику, розвинути емоційне сприймання та навички цифрового дизайну.

У майстернях (див. додаток Д-4) студенти створювали авторські музичні продукти: музичні вітання, афіші, відеофрагменти. Вони працювали з різноманітними цифровими інструментами, експериментували з жанрами, стилями, поєднували музику з текстом і візуальним рядом. З прикладом нотного запису музичного привітання для уроку музичного мистецтва, створеного студентом, можна ознайомитись на рис. 2.10.

Рисунок 2.10 – Нотний запис привітання на уроці, створеного студентом

Студенти висловлювали задоволення від свободи творчості, відкривали власний стиль, вчилися презентувати себе через музику.

У квесті «Музика в емоціях» (див. додаток Д-5) студенти проходили інтерактивні рівні, де розпізнавали емоції в музиці, зіставляли їх із візуальними образами, розгадували ребуси та створювали власні цифрові постери.

Учасники відзначали, що квестова форма була захопливою, сприяла емоційному зануренню, розвитку асоціативного мислення та нестандартного педагогічного мислення.

У воркшопі «Створення музикограм» (див. додаток Д-6) студенти ознайомлювалися з методом музикограми, аналізували музичні твори, створювали графічні та цифрові візуалізації музики. Вони працювали з Canva, PowerPoint, Figma, презентували свої музикограми та обговорювали їх педагогічне застосування. Приклад створеної студентом музикограми представлено на рисунку 2.11.

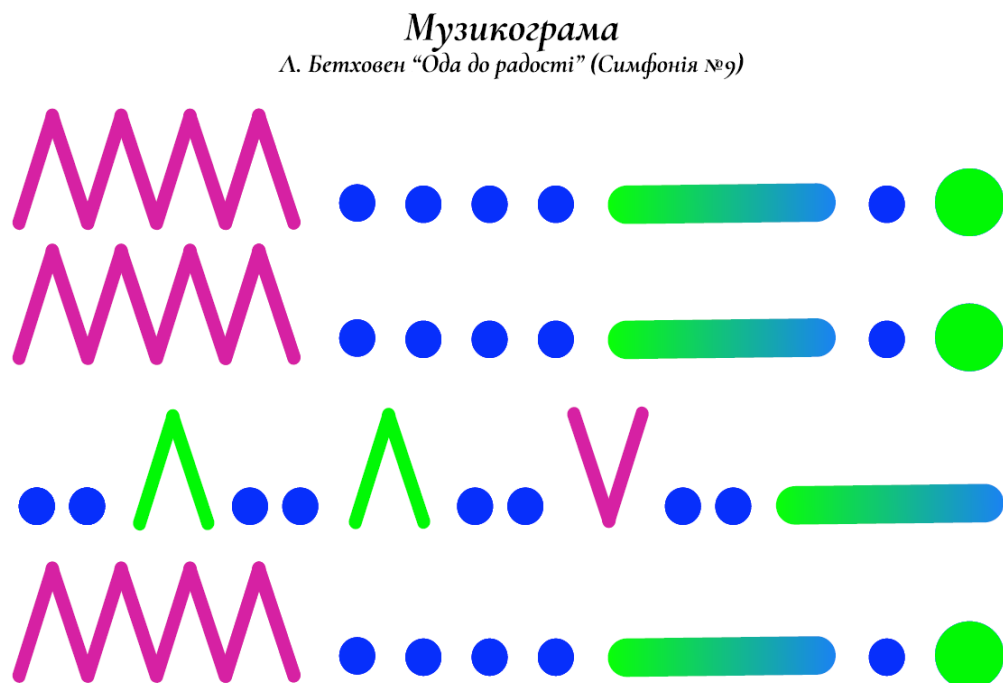

Рисунок 2.11 – Створена студентом музикограма

З прикладом, як працювати з готовою музикограмою, можна ознайомитись за посиланням з QR-коду на рис. 2.12.

Рисунок 2.12 – QR-код посилання на приклад з використання музикограми

Студенти усвідомили потенціал музикограм як інструменту для роботи з учнями, відзначили розвиток навичок слухового аналізу та візуального мислення.

Форма «Музична лабораторія III» (додаток Д-7) реалізовувалась через ознайомлення студентів із генеративним сервісом Suno. На основі міні-презентації «Suno – сервіс на основі III для створення музики» (див. додаток Е) було проведено демонстрацію можливостей штучного інтелекту у створенні музики.

Студенти формулювали текстові запити, обирали жанри, темп, настрій, генерували треки, аналізували результати та оформлювали їх у цифровому форматі. Така діяльність сприяла розвитку цифрової музичної грамотності, критичного ставлення до технологій, а також розширенню уявлень про сучасні форми музичної творчості. Приклад згенерованої пісні на основі введеного тексту можна прослухати за посиланням з QR-коду на рис. 2.13.

Рисунок 2.13 – QR-код посилання на згенеровану III пісню

Також студенти експериментували зі створенням відео на сервісі Hedra.com. Приклад згенерованого відео можна продивитись за за посиланням з QR-коду на рис. 2.14.

Рисунок 2.14 – QR-код посилання на згенероване III відео

У процесі виконання завдання студенти не лише експериментували з новими форматами, а й обговорювали педагогічний потенціал таких інструментів у роботі з учнями.

Форма «Цифрове музичне портфоліо» (додаток Д-8) передбачала створення персонального онлайн-портфоліо, яке об'єднувало результати попередніх завдань: музичні композиції, відео-презентації, методичні розробки, інтерактивні вправи, рефлексивні есе. Студенти самостійно обирали платформу (Google Sites, Canva, Genially, Notion тощо), структурували матеріали відповідно до власного стилю та професійних орієнтирів. Портфоліо стало не лише засобом

оцінювання, а й інструментом самопрезентації, рефлексії та формування професійної ідентичності. У процесі створення портфоліо студенти осмислювали власний педагогічний шлях, демонстрували індивідуальний стиль і вчилися презентувати себе як сучасних фахівців у сфері мистецької освіти.

З метою дотримання академічної етики та уникнення порушення авторських прав, у процесі презентації результатів експерименту демонструється цифрове портфоліо автора роботи.

Зокрема, було використано персональну презентацію, що репрезентує типову модель цифрового портфоліо (див. рис. 2.15), а також YouTube-канал, який містить фрагменти музичних проєктів, відео-матеріалів та методичних розробок (див. рис. 2.16). Такий підхід дозволив зберегти конфіденційність учасників експерименту, водночас забезпечивши наочну ілюстрацію педагогічного потенціалу цифрових форматів самопрезентації у мистецькій освіті.

Рисунок 2.15 – QR-код посилання на цифрове портфоліо

Рисунок 2.16 – QR-код посилання на ютуб-канал

Запропоновані форми роботи забезпечили умови для індивідуалізованого навчання, сприяли гармонійному розвитку творчого потенціалу студентів та формуванню їхньої готовності до професійної діяльності в галузі музичного мистецтва. Провідним методом на цьому етапі виступав метод проєктної діяльності.

Гейміфіковані завдання викликали щире захоплення у студентів та значно підвищили їхню мотивацію до вивчення теоретичного матеріалу. Завдяки використанню платформ LearningApps, Wordwall, Liveworksheets, Genially, традиційні теми – такі як сольфеджіо, аналіз музичних форм, ритмічні вправи – були подані у форматі інтерактивних ігор, вікторин, пазлів і квестів. Приклади завдань: диктант-пазл на платформі Liveworksheets (див. рис. 2.17), доступ до вікторини «Українські народні музичні інструменти» на платформі LearningApps за QR-кодом на рисунку 2.18.

Рисунок 2.17 – Диктант-пазл на платформі Liveworksheets

Рисунок 2.18 – QR-код посилання на вікторину «Українські народні музичні інструменти»

Студенти активно включалися в процес, демонстрували ініціативу у створенні власних вправ, охоче проходили завдання одне одного та обговорювали результати. Такий підхід не лише зробив навчання динамічнішим і цікавішим, а й сприяв глибшому засвоєнню матеріалу, розвитку асоціативного мислення та формуванню навичок педагогічного дизайну.

Багато учасників зазначали, що саме через гру вперше відчували, що теорія музики може бути захопливою, доступною та творчою.

Проектна діяльність організовувалась відповідно до таких ключових вимог:

- визначення чіткої проблемної теми для дослідження;
- презентація результатів в групі;
- самостійне виконання завдань студентами;
- логічне структурування змісту проєкту з поетапним висвітленням проміжних результатів;
- упорядкування та аналітичне опрацювання художнього матеріалу;
- демонстрація окремих фрагментів музичних творів як складова презентації.

У процесі реалізації експерименту було визначено кілька типів проєктів, що найбільш ефективно сприяли індивідуалізації методичної підготовки студентів з урахуванням їхнього творчого стилю та цифрових уподобань:

- дослідницький проєкт – вивчення стилістичних особливостей творчості окремого композитора або музичного напрямку з подальшим представленням результатів у вигляді мультимедійної презентації;
- творчий проєкт – створення авторського цифрового продукту (наприклад, музичної казки, відеопоезії, візуалізованої композиції), що поєднує музику, слово та зображення відповідно до індивідуального стилю студента;
- інформаційний проєкт – створення цифрової інструкції або методичного гіда з використання конкретного музичного редактора чи освітньої платформи (наприклад, Soundtrap, Canva, LearningApps), що включає опис функцій, приклади застосування та рекомендації для колег;
- прикладний проєкт – розробка інтерактивних навчальних матеріалів (тестів, музикограм, вправ, інфографіки) для уроків музичного мистецтва в школі з урахуванням вікових особливостей і цифрових можливостей освітнього середовища.

У межах реалізації проєктного методу було залучено низку сучасних цифрових інструментів і технологій, штучного інтелекту, що сприяли підтримці навчального процесу та його змістовному збагаченню:

1) інструменти штучного інтелекту. У проєктній роботі студенти активно використовували генеративні ШІ-сервіси, зокрема ChatGPT, Copilot, Gemini, Hedra.com, а також платформи для створення зображень (Canva, Craiyon, Bing Image Creator). Для музичної творчості застосовували Suno – інструмент для генерації музичних композицій на основі текстових запитів. Ці технології сприяли формулюванню ідей, створенню візуального та аудіо контенту, адаптації матеріалів до цільової аудиторії та реалізації креативних задумів;

2) інтерактивні програми та конструктори контенту. Залежно від типу проєкту студенти використовували різноманітні цифрові платформи:

- відеоредактори: CapCut, Clipchamp, Canva Video – для створення відеопрезентацій, музичних кліпів, цифрових казок;
- аудіоредактори та музичні платформи: Soundtrap, BandLab, Audacity, Suno – для запису, монтажу, аранжування та генерації музичних фрагментів;

- графічні редактори: Canva, Adobe Express, Figma – для оформлення афіш, обкладинок, інфографіки, візуального супроводу;
- візуальні дошки та платформи для спільної роботи: Miro, Padlet – для структурування ідей, планування проєктів, презентації результатів.

3) онлайн-джерела для інформаційного пошуку. У процесі підготовки проєктів студенти самостійно зверталися до електронних баз даних, наукових публікацій, музичних енциклопедій, цифрових бібліотек і тематичних веб-ресурсів для збору, аналізу та систематизації інформації з музикознавства, історії музики, біографій композиторів тощо.

Оцінювання студентських проєктів здійснювалося за визначеними критеріями як викладачем, так і групою студентів, що забезпечувало багатогранний підхід до аналізу результатів. Викладач оцінював методичну обґрунтованість, якість музичного контенту, логіку структурування та відповідність поставленим цілям, тоді як студенти надавали зворотний зв'язок щодо креативності, естетичної виразності та актуальності ідей. Такий формат сприяв підвищенню мотивації, розвитку рефлексії та формуванню навичок самопрезентації. Окремі проєкти були відібрані для участі в творчих конкурсах, що надало студентам можливість представити свої роботи в ширшому професійному контексті.

Після завершення основних етапів експерименту студенти заповнюють рефлексивний опитувальник (див. Додаток Є), який охоплює ключові аспекти їхньої участі в цифрових творчих активностях. Опитувальник поданий у форматі Google Forms.

Результати рефлексивного опитувальника засвідчили високий рівень особистої залученості студентів у процес цифрової творчості. 87% учасників зазначили, що завдання сприяли розвитку їхнього творчого потенціалу, а 72% відкрили для себе нові цифрові інструменти, які планують використовувати у майбутній педагогічній практиці. Емоційні реакції були переважно позитивними: 91% студентів описали досвід як «натхненний», «емоційно насичений» або «такий, що змусив подивитися на музику по-новому».

Один із учасників написав: «Я не очікувала, що створення музикограми може бути настільки захопливим — це зовсім інший спосіб слухати музику». Інша студентка зазначила: «Після квесту про емоції в музиці я почала більше звертати увагу на настрій твору, а не лише на ноти».

Водночас 65% студентів вказали на труднощі, пов'язані з технічними аспектами роботи на платформах та потребою в додаткових інструкціях, що стало підґрунтям для вдосконалення методичного супроводу.

Після завершення етапів експерименту студенти заповнюють цифрову анкету, яка містить запитання про їхнє ставлення до запропонованих форм роботи, рівень залученості, технічну зручність, педагогічну цінність і загальне враження від навчального процесу (див. Додаток Ж). Опитування проводиться анонімно через Google Forms.

Цифрове опитування щодо оцінки методик, інструментів та організації навчального процесу підтвердило ефективність запропонованих форм роботи. Найбільш результативними студенти визнали цифрові творчі майстерні (82%), гейміфіковані вправи (76%) та індивідуальні проєкти (74%). 69% учасників вважають, що завдання були адаптовані до їхніх інтересів і стилю, а 95% позитивно оцінили підтримку з боку викладача.

Серед цифрових платформ найзручнішими виявилися Canva (92%), LearningApps (85%) та Suno (78%). Один студент зазначив: «Canva — це просто знахідка. Я раніше думав, що вона тільки для афіш, а тепер використовую її навіть для музичних схем». Інша учасниця додала: «Suno здивував — я не думала, що штучний інтелект може створити щось настільки музично цілісне».

Загалом 88% студентів відзначили чіткість формулювання завдань, а 73% — оптимальний темп і обсяг роботи. Отримані дані свідчать про високий рівень мотивації студентів та актуальність цифрових методик у підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва.

Використані методи:

1. Метод реконструкції. Відтворення традиційного уроку музики з адаптацією до цифрового середовища – наприклад, як провести заняття з хорового співу у форматі онлайн.
2. Метод трансформації. Перетворення класичних методичних прийомів (наприклад, аналіз музичної форми) у цифрові продукти – інтерактивні тести, відеоаналіз, візуальні таймлайни.
3. Метод подвійного фокусування. Завдання, де студент має одночасно застосувати традиційний інструмент (фортепіано, нотний запис) і цифровий (аудіоредактор, AI-генератор), щоб досягти навчальної мети.
4. Метод цифрової рефлексії. Студенти ведуть цифрові щоденники або блоги, де описують свій досвід поєднання традиційних і цифрових методів, аналізують ефективність, труднощі та переваги.
5. Метод візуального моделювання. Створення візуальних моделей музичних процесів (наприклад, розвиток теми у творі) за допомогою цифрових інструментів – це дозволяє краще зрозуміти структуру і логіку музичного матеріалу.
6. Метод педагогічної рефлексії – студенти осмислювали власні дії, прийняті рішення, творчі знахідки та помилки, формуючи навички самокорекції.
7. Метод зворотного зв'язку – використання відкритих і структурованих форм оцінювання (коментарі, рейтинги, рекомендації), що дозволяло студентам отримати багатопланову оцінку своєї роботи.
8. Метод фасилітації – викладач виступав у ролі наставника, який не оцінює, а допомагає студенту знайти власні рішення, розширити бачення та зміцнити мотивацію.
9. Метод самооцінювання – студенти самостійно аналізували якість виконаних завдань, визначали сильні сторони та зони для розвитку.
10. Метод порівняльного аналізу – співставлення власних результатів із результатами інших учасників, що сприяло формуванню критичного мислення та професійної рефлексії.

Варто наголосити, що застосовані методики, освітні практики, технології та прийоми утворюють взаємопов'язану систему, яка демонструє емерджентний характер структури творчого потенціалу. Завдяки впровадженню визначених організаційно-педагогічних умов у процес методичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва було створено сприятливе середовище для їхнього творчого розвитку.

Інтеграція інноваційних технологій і цифрових інструментів в освітній процес стала важливим чинником активізації творчого потенціалу студентів. Оновлені формати занять, модернізовані змістові модулі навчальних програм та сучасні форми контролю, що включають цифрові рішення, ефективно підтримують реалізацію організаційно-педагогічних умов розвитку творчості в методичній підготовці.

2.3. Аналіз результатів педагогічного експерименту

Практична ефективність педагогічних умов, спрямованих на розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва за допомогою цифрових технологій, була підтверджена в процесі педагогічного експерименту.

Проведення дослідно-експериментальної роботи, спрямованої на розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва засобами цифрових технологій, сприяло позитивній динаміці показників в експериментальній групі за всіма досліджуваними компонентами.

Після завершення формувального етапу було проведено контрольну діагностику рівнів творчого потенціалу студентів, що дозволило здійснити порівняльний аналіз між контрольною та експериментальною групами. Оцінювання здійснювалося за п'ятьма критеріями: мотиваційним, когнітивним, емоційно-ціннісним, операційно-діяльнісним та рефлексивним.

До аналізу увійшли ті проекти, які демонстрували різні формати цифрової творчості (музична композиція, інтерактивна вправа, відео-презентація, цифрове портфоліо), а також відображали різні рівні сформованості творчого потенціалу – від базового до високого. Такий підхід дозволив здійснити глибший порівняльний аналіз, виявити ефективність окремих педагогічних умов та простежити індивідуальні траєкторії професійного зростання студентів.

Аналіз результатів діагностики дав змогу простежити динаміку розвитку творчого потенціалу респондентів в експериментальній і контрольній групах, що засвідчило наявність суттєвих відмінностей у показниках між ними.

Для комплексного представлення змін, що відбулися в результаті педагогічного впливу, було здійснено порівняльний аналіз рівнів сформованості творчого потенціалу студентів експериментальної та контрольної груп на констатувальному і формувальному етапах дослідження на основі анкетування «Оцінка творчого потенціалу». Узагальнені результати наведено в таблиці 2.13, що дозволяє наочно простежити динаміку змін і ефективність застосованих педагогічних умов.

Таблиця 2.13

Узагальнені результати констатувального та формувального етапів експерименту ЕГ та КГ з розвитку творчого потенціалу

Критерії		Рівні творчого потенціалу
----------	--	---------------------------

	Група	Низький		Середній		Високий	
		Конст. етап, %	Формув. етап, %	Конст. етап, %	Формув. етап, %	Конст. етап, %	Формув. етап, %
Мотиваційний	ЕГ	22	11	56	33	22	56
	КГ	30	20	40	30	30	56
Когнітивний	ЕГ	45	22	33	22	22	56
	КГ	40	30	50	50	10	20
Емоційно-ціннісний	ЕГ	33	11	56	44,5	11	44,5
	КГ	20	20	50	40	30	40
Операційно-діяльнісний	ЕГ	56	11	33	44,5	11	44,5
	КГ	60	40	30	30	10	30
Рефлексивний	ЕГ	44,5	11	44,5	33	11	56
	КГ	50	40	30	30	20	30

Аналіз результатів контрольного анкетування, проведеного після завершення формувального етапу експерименту, засвідчив позитивну динаміку розвитку творчого потенціалу студентів експериментальної групи за всіма досліджуваними критеріями. Найбільш виражені зміни спостерігаються за мотиваційним, когнітивним та рефлексивним критеріями, де високий рівень досягли відповідно 56% респондентів. Це свідчить про суттєве зростання внутрішньої мотивації до творчої діяльності, розширення знань про музичну творчість та здатність до глибокого самоаналізу.

Емоційно-ціннісний та операційно-діяльнісний критерії також демонструють значне покращення: 44,5% студентів експериментальної групи досягли високого рівня емоційної залученості та практичної реалізації творчих ідей. Порівняно з початковими показниками, це свідчить про ефективність застосованих педагогічних умов, зокрема цифрових технологій, інтерактивних форм роботи та індивідуалізованого підходу.

У контрольній групі позитивна динаміка простежується лише частково. Найвищі показники зафіксовано за мотиваційним (50%) та емоційно-ціннісним (40%) критеріями, що свідчить про загальну налаштованість студентів на творчість. Водночас рівень когнітивної, операційно-діялісної та рефлексивної складових залишився переважно на середньому або низькому рівні, що

підтверджує недостатність традиційних форм навчання для активного розвитку творчого потенціалу.

Для оцінювання рівня сформованості творчого потенціалу студентів після завершення формувального етапу було проаналізовано навчальні й творчі роботи, створені безпосередньо в процесі реалізації експериментальних форм навчання. До уваги бралися продукти, виконані в умовах застосування цифрових технологій, генеративних інструментів, гейміфікації та інтерактивних форматів.

У зв'язку з обмеженістю часового проміжку, відведеного на проведення педагогічного експерименту, а також значним обсягом даних, що потребували якісної та кількісної обробки, для поглибленого аналізу було обрано не всі творчі роботи студентів. З метою забезпечення репрезентативності та наукової обґрунтованості вибірки, до оцінювання було включено чотири роботи, відібрані за принципом максимального методичного і жанрового розмаїття.

Аналіз здійснювався у поєднанні з результатами педагогічного спостереження за динамікою творчої активності, самостійністю, рефлексивністю та здатністю до авторського вирішення поставлених завдань. Узагальнені результати наведено в таблиці 2.14.

Таблиця 2.14

Узагальнені результати констатувального та формувального етапів експерименту експериментальної та контрольної груп з аналізу навчальних і творчих продуктів у поєднанні зі спостереженням

Група	Низький рівень		Середній рівень		Високий рівень	
	Конст. етап, %	Формув. етап, %	Конст. етап, %	Формув. етап, %	Конст. етап, %	Формув. етап, %
Експериментальна	56	11	33	33	11	56
Контрольна	40	30	50	40	10	30

Аналіз навчальних і творчих продуктів у поєднанні зі спостереженням після завершення формувального етапу експерименту засвідчив суттєве зростання рівня сформованості творчого потенціалу студентів

експериментальної групи. Зокрема, 56% учасників цієї групи досягли високого рівня, що свідчить про здатність до самостійного генерування ідей, реалізації авторських рішень, активного використання цифрових інструментів та рефлексивного осмислення власної діяльності. Лише 11% студентів залишилися на низькому рівні, що є показником ефективності запропонованих педагогічних умов.

У контрольній групі також спостерігається позитивна динаміка, однак менш виражена: високий рівень продемонстрували 30% студентів, тоді як 30% залишилися на низькому рівні. Продукти цієї групи характеризуються меншою варіативністю, обмеженим використанням цифрових засобів та переважанням репродуктивних підходів.

Спостереження підтвердили, що студенти експериментальної групи виявляли більшу ініціативу, творчість і гнучкість у виконанні завдань, активно інтегрували цифрові технології у свої проєкти, демонстрували здатність до педагогічного дизайну та самопрезентації. Таким чином, результати аналізу навчальних і творчих продуктів підтверджують ефективність формувального педагогічного впливу, спрямованого на розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва.

Для оцінки ефективності формувального етапу експерименту було здійснено порівняння узагальнених рівнів сформованості творчого потенціалу студентів за результатами анкети «Оцінка творчого потенціалу», проведеної на констатувальному та контрольному етапах. Узагальнені результати наведено в таблиці 2.15.

Таблиця 2.15

Порівняння узагальнених рівнів за анкетною «Оцінка творчого потенціалу» на констатувальному та контрольному етапах

Група	Низький рівень		Середній рівень		Високий рівень	
	Конст. етап, %	Формув. етап, %	Конст. етап, %	Формув. етап, %	Конст. етап, %	Формув. етап, %
Експериментальна	40	13	44	35,5	16	51,5
Контрольна	40	30	40	35	20	35

Аналіз узагальнених результатів анкетування «Оцінка творчого потенціалу» на констатувальному та контрольному етапах експерименту демонструє чітку позитивну динаміку в експериментальній групі. Частка студентів із високим рівнем творчого потенціалу зросла більш ніж утричі — з 16% до 51,5%, що свідчить про ефективність запропонованих педагогічних умов, зокрема впровадження цифрових технологій, інтерактивних форм роботи та рефлексивних практик. Водночас кількість студентів із низьким рівнем зменшилася з 40% до 13%, а середній рівень стабілізувався на позначці 35,5%, що підтверджує загальне зростання якості творчої активності.

У контрольній групі також спостерігається позитивна динаміка, але менш виражена: високий рівень зріс з 20% до 35%, а низький рівень зменшився лише на 10% — з 40% до 30%. Середній рівень залишився практично незмінним (40% → 35%), що свідчить про обмежений вплив традиційних освітніх підходів на розвиток творчого потенціалу.

Для фінального узагальнення результатів експерименту було здійснено інтеграцію даних із двох ключових джерел: анкети «Оцінка творчого потенціалу» та аналізу навчальних і творчих продуктів студентів у поєднанні зі спостереженням. Такий підхід дозволяє врахувати як суб'єктивну оцінку студентами власного творчого потенціалу, так і об'єктивні прояви їхньої діяльності в освітньому процесі. Узагальнення здійснювалося шляхом обчислення середнього арифметичного відсоткових показників за кожним рівнем (низький, середній, високий) у межах кожної групи на констатувальному та формуальному етапах. Це дало змогу отримати цілісну картину змін, що відбулися в результаті педагогічного впливу. Порівняльні результати наведено в таблиці 2.16.

Таблиця 2.16

Узагальнені рівні творчого потенціалу студентів експериментальної та контрольної груп на констатувальному і формувальному етапах (%)

Група	Низький рівень		Середній рівень		Високий рівень	
	Конст. етап, %	Формув. етап, %	Конст. етап, %	Формув. етап, %	Конст. етап, %	Формув. етап, %
Експериментальна	49	12	35	34	16	54
Контрольна	43	30	42	37,5	15	32,5

Аналіз узагальнених результатів анкетування на констатувальному та контрольному етапах експерименту демонструє суттєву позитивну динаміку в експериментальній групі, що свідчить про ефективність впроваджених педагогічних умов.

У експериментальній групі результати узагальненого аналізу на контрольному етапі демонструють суттєве зростання рівня творчого потенціалу студентів. Частка учасників з високим рівнем зросла з 16% до 54%, що свідчить про ефективність впроваджених педагогічних умов, зокрема використання цифрових технологій, інтерактивних форматів та рефлексивних практик. Одночасно спостерігається значне зниження низького рівня — з 49% до 12%, що підтверджує успішність формувального впливу. Середній рівень залишився майже незмінним (35% → 34%), що може свідчити про перехід частини студентів до вищого рівня творчої самореалізації.

У контрольній групі також зафіксовано позитивну динаміку, проте вона є менш вираженою. Високий рівень зріс з 15% до 32,5%, що свідчить про певне покращення творчої активності студентів у межах традиційного навчання. Низький рівень зменшився з 43% до 30%, тобто на 13%, що є помірним результатом. Середній рівень знизився з 42% до 37,5%, що може свідчити про частковий перехід до вищого рівня, але без суттєвого зменшення низьких показників.

Отримані дані підтверджують, що формувальний педагогічний вплив, реалізований в експериментальній групі, забезпечив значно вищу динаміку

зростання творчого потенціалу студентів порівняно з традиційним навчанням у контрольній групі. Це свідчить про доцільність використання цифрових технологій, інтерактивних форматів та рефлексивних практик у мистецькій освіті для розвитку творчої самореалізації майбутніх учителів.

Висновки до другого розділу

У другому розділі було представлено хід і результати педагогічного експерименту, спрямованого на формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва засобами цифрових технологій. Дослідження охоплювало чотири етапи: підготовчий, констатувальний, формувальний і заключний, що забезпечило цілісність і логічну послідовність реалізації експериментальної методики.

На констатувальному етапі за допомогою анкетування, аналізу навчальних і творчих продуктів та педагогічного спостереження було виявлено, що більшість студентів як експериментальної, так і контрольної груп мали переважно середній або низький рівень сформованості творчого потенціалу. Особливо недостатньо були розвинені когнітивна, операційно-діяльнісна та рефлексивна складові, що засвідчило потребу у цілеспрямованому педагогічному впливі.

Формувальний етап передбачав впровадження розробленої методики, яка інтегрує цифрові інструменти, гейміфікацію, мультимедійні засоби та рефлексивні практики в освітній процес. Порівняльний аналіз результатів контрольного етапу засвідчив суттєве зростання рівня творчого потенціалу в експериментальній групі: частка студентів із високим рівнем зросла більш ніж утричі, а низький рівень зменшився майже вчетверо. У контрольній групі динаміка була менш вираженою, що підтверджує ефективність саме експериментальної моделі навчання.

Інтегроване узагальнення результатів із різних джерел дозволило сформувати об'єктивну картину змін, що відбулися внаслідок педагогічного впливу.

Таким чином, експериментально доведено, що впровадження цифрових технологій у методичну підготовку майбутніх учителів музичного мистецтва є дієвим засобом розвитку їхнього творчого потенціалу в умовах цифровізації освіти.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження було підтверджено актуальність проблеми формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах цифровізації освіти. Отримані результати узгоджуються з положеннями сучасної педагогіки, зокрема з працями В. Барка, О. Павленко, С. Сисоєвої, Н. Твердохліб,

які наголошують на важливості розвитку креативності, цифрової грамотності та рефлексивності в професійній підготовці вчителя. Запропонована методична модель поєднує традиційні мистецько-педагогічні принципи з інноваційними цифровими інструментами, що відповідає тенденціям розвитку мистецької освіти у XXI столітті.

Усі завдання, визначені у вступі, були реалізовані. Зокрема:

- проаналізовано теоретичні основи поняття «творчий потенціал» та його структуру в контексті музичної педагогіки;
- визначено критерії та показники сформованості творчого потенціалу студентів;
- розроблено методичну модель формування творчого потенціалу засобами цифрових технологій;
- проведено педагогічний експеримент, що включав констатувальний, формувальний та контрольний етапи;
- здійснено порівняльний аналіз результатів експерименту, який підтвердив ефективність запропонованої методики.

Мета дослідження — теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність методики формування творчого потенціалу майбутніх учителів музичного мистецтва засобами цифрових технологій — досягнута. Експериментальні дані засвідчили суттєве зростання показників творчого потенціалу в експериментальній групі, зокрема високий рівень зріс із 16% до 54%, а низький рівень зменшився з 49% до 12%.

Наукова новизна полягає в інтеграції цифрових технологій у методику формування творчого потенціалу майбутніх учителів мистецтва, а також у розробці комплексного діагностичного інструментарію, що поєднує анкетування, аналіз творчих продуктів і педагогічне спостереження. Достовірність результатів забезпечено завдяки поетапному проведенню експерименту, еквівалентному розподілу груп, використанню валідних методик та статистичній обробці даних.

Результати дослідження можуть бути використані у процесі підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в закладах вищої освіти, при розробці

навчальних програм, методичних рекомендацій, цифрових майстерень, а також у підвищенні кваліфікації педагогів. Запропоновані підходи сприяють розвитку креативного мислення, цифрової компетентності та здатності до самовираження в мистецькому середовищі.

Доцільно продовжити дослідження в напрямі адаптації цифрових технологій до різних видів мистецької діяльності, зокрема вокального, інструментального та хореографічного мистецтва. Перспективним є розроблення інклюзивних цифрових рішень для підтримки творчого розвитку студентів з особливими освітніми потребами, а також створення платформ для генеративної музичної творчості в освітньому процесі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексюк А.М. Теорія педагогіки і мистецтво виховання //Рад.шк. – 1966. - №6. – С.1 - 12.
2. Арістотель. Метафізика, Київ: Темпора, 2022. – 848 с.

3. Бех І. Д. Емоційні передумови мистецького світогляду особистості / І. Д. Бех // Теоретичні та методичні засади неперервної мистецької освіти: зб. матеріалів наук.-методол. семінару. – Чернівці: Зелена Буковина, 2007. – С.14-15.
4. Биков В.Ю. Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи освіти і науки України. Матеріали методологічного семінару НАПН України «Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку». 4 квітня 2019 р. / За ред. В.Г. Кременя, О.І. Ляшенка. К, 2019. С.20-26.
5. Бобро Н. Цифровізація освіти: виклики та можливості у XXI столітті. Молодий вчений. 2024. № 5(129). С. 35–39. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-5-129-8>
6. Гаврілова Л. Г. Формування професійної компетентності майбутніх учителів музики засобами мультимедійних технологій: монографія / Л. Г. Гаврілова. – К. : Видавництво НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2014. – 403 с.
7. Гопка О. М. Творчий потенціал особистості як наукова категорія / О. М. Гопка // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. - 2016. - Вип. 27. - С. 11-14. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_016_2016_27_5.
8. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Бойчук В. М., Гордійчук Г. Б., Коношевський Л. Л., Коношевський О.Л., Опушко Н. Р., Шестопад О. В. Підготовка майбутніх учителів в освітньо-інформаційному середовищі закладів вищої освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій : [монографія] ; за ред. академіка НАПН України Р. С. Гуревича. Вінниця : ТОВ Фірма «Планер», 2019. 564 с.
9. Даценко М. С. Творчий потенціал майбутнього вчителя музичного мистецтва: сутність та зміст феномена / М. С. Даценко // Музичне мистецтво в освітнологічному дискурсі. - 2020. - № 5. - С. 54-59. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/maed_2020_5_11
10. Кічук Н. В. Формування творчої особистості вчителя / Н. В. Кічук. – К. : Либідь, 1991. – 96 с.

11. Клепиков, О. І. Основи творчості особи [Текст] : навч. посіб. / О. І. Клепиков, І. Т. Кучерявий. – К. : Вища школа, 1996. – 295 с.
12. Локарева Ю. В. Мультимедійні технології як засіб оптимізації професійного становлення майбутніх учителів музики. Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і психологія. 2011. Вип. 32. С. 15–18.
13. Марцинів В. В. Впровадження електронного музичного інструментарію в навчальний процес закладів мистецької освіти України / В. В. Марцинів // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Педагогічні науки. - 2017. - Вип. 150. - С. 256-261. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_p_2017_150_60.
14. Мистецька освіта в Україні: розвиток творчого потенціалу в ХХІ столітті : Аналітична доповідь українською, російською, англійською мовами : наук. видання / Л. М. Масол, О. В. Базелюк, О. А. Комаровська, В. Г. Муромець, В. В. Рагозіна ; за наук. ред. Л. М. Масол. – К. : Аура Букс, 2012. – 240 с.
15. Моляко В. О. Функціонування творчого мислення в інформаційно-віртуальному просторі суб'єкта: монографія / В. О. Моляко, Ю. А. Гулько, Н. А. Ваганова [та ін.]; за ред. В. О. Моляко. Київ – Львів : Видавець Вікторія Кундельська, 2021. – 194 с.
16. Мудрак, МА Розвиток творчих здібностей студентів як запорука професійної майстерності педагогів [Текст]/МА Мудрак//Психологічна культура вчителя в контексті викликів сучасності: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю [м. Тернопіль, 5-6 квіт. 2017 р.]/уклад. ВС Кавецький, АВ Вихрущ, ОЯ Жизномірська [та ін.]-Тернопіль: Тайп, 2017.-С. 184-186.
17. Му Веньлун, Собченко Т. М. Музична освіта в епоху цифровізації в Китайській Народній Республіці. Управління інноваційною діяльністю в освіті та виробництві : матеріали ХХІ Міжнар. Наук.- практ. конф. (м. Полтава, 10–11 березня 2022 р.). Полтава, 2022. С. 57–59.
18. Новіков Б. В. 2015, «Про основний принцип дійсного гуманізму», Творчість у філософських вимірах, Київ: ВК “Політехніка”, 187 с.

19. Олексюк О. М. Розвиток духовного потенціалу особистості у постнекласичній мистецькій освіті : [монографія]; видання 2, перероблене та доповнене. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2019. 268 с.
20. Орлов В.Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін : теорія і технологія : [монографія / за заг. ред. А. Зязюна] ; / В.Ф. Орлов. – К. : Наук. думка, 2003. – 262 с.
21. Отич О. М. Розвиток творчої індивідуальності студентів професійно-педагогічних навчальних закладів засобами мистецтва: монографія /О.М. Отич; за наук. ред. І. А. Зязюна. – Чернівці: Зелена Буковина, 2011. –246 с.
22. Помиткін Е. О. Психологія духовного розвитку особистості. - Монографія.- К.: Наш час. - 2006. - 280 с.
23. Роменець В. А. Психологія творчості [Текст] : навч. посіб. для студ. вузів/ В. А. Роменець. – 3-є вид. – К. : Либідь, 2004. – 288 с.
24. Ростовський, О. Професійна підготовка майбутніх учителів музики: проблеми і перспективи / Олександр Ростовський // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка. – 2001. – № 2. – С. 15-22.
25. Рудницька О. П. Творча діяльність учителя і рефлексія // Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики : зб. наук. пр. / Укр. держ. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ : НПУ, 1997. – С. 14–17.
26. Сисоєва С. О. Теоретичні і методичні основи підготовки вчителя до формування творчої особистості учня : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01. К., 1997. 428 с.
27. Топорівська Я. Можливості використання комп'ютерних технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя музики. Наукові записки. Серія: Педагогіка. 2009. No 2. С. 57–61.
28. Холоденко В. О. 2019, 'Творчий потенціал особистості: зміст, структура та передумови успішної реалізації у мистецькій освіті', Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти, Київ, Вип.26, с. 22 – 26.

29. Цифровізація процесу формування фахових компетентностей. Методичні рекомендації для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти до організації самостійної навчальної і науково-дослідної роботи /Укладачі: Доценко С., Собченко Т., Ворожбіт-Горбатюк В. та ін. Харків. 2022. 33 с.
30. Шинкарук В. І. 2002, Філософський енциклопедичний словник, Київ: Абрис, 751 с.
31. Щолокова О. П. Естетико-синергетичний підхід як методологічна основа підготовки фахівців у галузі мистецької освіти // Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент. Зб. наукових праць. Серія 17. Київ, 2021. С. 25–29.
32. Яременко Л. А. 2010, 'Креативність як творчість: спільне та відмінне', Вища освіта України, № 4, с. 117-123.
33. Fromm, E. (1964) *The heart of man: its genius for good and evil*. New York; Evanston; London: Harper & Row, 1964. – 156 p.
34. Guilford, J. P. (1959). Three faces of intellect. *American Psychologist*, 14(8), 469–479. <https://doi.org/10.1037/h0046827>
35. Kakimova L, Sydykova R, Akhmetova A, Taubaldiyeva Zh, Zhakaeva S. The use of modern digital technologies in the training of future music teachers. *Sci Herald Uzhhorod Univ Ser Phys.* 2024; (56):2150-2159. <https://doi.org/10.54919/physics/56.2024.215ya0>
36. Lee L, Liu Y-Y. Integrating Digital Technology Systems into Multisensory Music Education: A Technological Innovation for Early Childhood Learning. *Applied System Innovation*. 2025; 8(5):125. <https://doi.org/10.3390/asi8050125>
37. Maslow A. *Motivation and personality* (2 nd ed.). – New York: Harper and Row. – 1970. – P. 153-172.
38. Rexhepi, F. G., Breznica, R. K., & Rexhepi, B. R. (2024). Evaluating the effectiveness of using digital technologies in music education. *Journal of Educational Technology Development and Exchange*, 17(1), 273-289. <https://doi.org/10.18785/jetde.1701.16>

39. Torrance E. Guiding creative talent – Englewood Cliffs. NY. Prentice-Hall, 1964, - 128 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Сертифікати про участь у наукових конференціях та семінарах

Рисунок А.1 – Сертифікат про участь у роботі II Всеукраїнського науково-методичного семінару «Формування виконавської компетентності: методики, технології»

Рисунок А.2 – Сертифікат про участь у VI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні інформаційні технології в освіті і науці»

Рисунок А.3 – Сертифікат про участь у Всеукраїнській науково-практичній онлайн-конференції «Мистецька освіта: виклики та перспективи»

Рисунок А.4 – Сертифікат про участь у роботі Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Нові педагогічні виміри професійного розвитку майбутніх учителів: сучасні реалії та виклики»

Рисунок А.5 – Сертифікат про участь у III науково-практичній інтернет-конференції «Цифрові інструменти у сучасній освіті»

Рисунок А.6 – Сертифікат учасника II Міжнародної науково-практичної конференції «Мистецтво без кордонів: творчі діалоги»

Рисунок А.7 – Сертифікат учасника XIV Міжнародної інтернет-конференції молодих учених та студентів «Глухівські наукові читання – 2024. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук»

Рисунок А.8 – Сертифікат учасника II Міжнародної науково-практичної конференції «Мистецтво та мистецька освіта в сучасному європейському соціокультурному просторі»

СЕРТИФІКАТ №065/25

УЧАСНИКА

Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Кафедра теорії та методики навчання мистецьких дисциплін

I Міжнародна студентська науково-практична конференція

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА: ТЕОРІЯ, МЕТОДИКА, ПРАКТИКА

НЕТЕЧА СВІТЛАНА ГЕННАДІЇВНА

Здобувачка II курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти Бердянського державного педагогічного університету.

Доповідь на тему: Цифрові технології у фаховій підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва.

30-31 жовтня 2025 року
Кредити/години 0,5/15

Ректор БДПУ

Ігор БОГДАНОВ

Рисунок А.9 – Сертифікат учасника I Міжнародної студентської науково-практичної конференції «Мистецька освіта: теорія, методика, практика»

Анкета «Оцінка творчого потенціалу»

Інструкція для студента:

Оцініть, наскільки ви погоджуєтесь із наведеними твердженнями, використовуючи шкалу: 1 – зовсім не погоджуюсь, 2 – скоріше не погоджуюсь, 3 – важко сказати, 4 – скоріше погоджуюсь, 5 – повністю погоджуюсь.

I. Мотиваційний критерій

1. Я відчуваю внутрішню потребу займатися музичною творчістю.
2. Мене надихає можливість створювати власні музичні проєкти.
3. Я прагну самовираження через мистецтво.
4. Музична діяльність приносить мені задоволення.
5. Я готовий витратити час на вдосконалення своїх творчих навичок.

II. Когнітивний критерій

1. Я добре орієнтуюсь у стилях, жанрах та засобах музичної виразності.
2. Я можу пояснити, як музика впливає на емоції слухача.
3. Я здатен генерувати нові ідеї для музичних занять або проєктів.
4. Я вмію аналізувати музичні твори з точки зору їх структури та змісту.
5. Я розумію, як поєднувати музичне мистецтво з іншими видами творчості.

III. Емоційно-ціннісний критерій

1. Я емоційно реагую на музичні твори, які слухаю або виконую.
2. Я вважаю мистецтво важливою частиною особистісного розвитку.
3. Я прагну передати емоції через музичну діяльність.
4. Я ціную естетичну складову музики.
5. Я відчуваю глибокий зв'язок із музичним мистецтвом.

IV. Операційно-діяльнісний критерій

1. Я вмію реалізовувати творчі ідеї у музичних завданнях.
2. Я володію цифровими інструментами для створення музики (наприклад, MuseScore, Soundtrap).

3. Я можу створити нотний фрагмент або музичну композицію самостійно.

4. Я використовую цифрові засоби для оформлення творчих робіт (Canva, Genially тощо).

5. Я здатен організувати музичне заняття з використанням цифрових технологій.

V. Рефлексивний критерій

1. Я аналізую свої творчі рішення після завершення роботи.
2. Я можу оцінити сильні та слабкі сторони власної творчої діяльності.
3. Я прагну вдосконалювати свої навички на основі попереднього досвіду.
4. Я веду нотатки або щоденник, пов'язаний із творчими ідеями.
5. Я усвідомлюю, як моя творчість впливає на інших.

Підсумкова обробка результатів

Порахуй суму балів у кожному блоці (по 5 тверджень). Визнач рівень за кожним критерієм:

- **5–10 балів** – низький рівень
- **11–17 балів** – середній рівень
- **18–25 балів** – високий рівень

Анкета для вивчення мотивації та досвіду цифрової творчості студентів

Мета: виявити рівень мотивації, інтересу та досвіду студентів щодо використання цифрових технологій у творчій діяльності.

Інструкція: оберіть відповідь або заповніть відкриті поля. Анкета є анонімною.

Блок 1. Мотивація та інтерес

1. Наскільки цікаво Вам працювати з цифровими технологіями у творчих завданнях?

☐ Дуже цікаво ☐ Скоріше цікаво ☐ Байдуже ☐ Нецікаво

2. Що саме Вас мотивує до використання цифрових засобів у творчості?

☐ Можливість самовираження

☐ Зручність і доступність

☐ Новизна і сучасність

☐ Вимоги навчального процесу

☐ Інше:

3. Чи прагнете Ви вдосконалювати свої навички цифрової творчості?

☐ Так ☐ Частково ☐ Ні

Блок 2. Досвід використання цифрових технологій

1. Чи використовували Ви цифрові інструменти (програми, платформи, мобільні додатки) для створення музичних або мультимедійних проєктів?

☐ Так ☐ Ні

2. Які саме цифрові засоби Ви застосовували?

.....

3. Як часто Ви використовуєте цифрові технології у творчих завданнях?

☐ Постійно ☐ Періодично ☐ Рідко ☐ Ніколи

4. Які форми цифрової творчості Вам найбільш близькі?

☐ Мультимедійні презентації

- ☐ Музичні композиції
- ☐ Відео-уроки / сторітелінг
- ☐ Цифрове портфоліо
- ☐ Інше:

Блок 3. Ставлення до цифрової творчості

1. Чи вважаєте Ви цифрову творчість важливою складовою професійної підготовки вчителя музичного мистецтва?

- ☐ Так ☐ Частково ☐ Ні

2. Які переваги цифрової творчості Ви можете назвати?

.....

3. Які труднощі, на Вашу думку, виникають при використанні цифрових технологій у творчій діяльності?

.....

Блок 4. Самооцінка творчого потенціалу

1. Як Ви оцінюєте свій рівень творчості у цифровому середовищі?

- ☐ Високий ☐ Середній ☐ Низький

2. Опишіть приклад Вашої творчої роботи, створеної з використанням цифрових засобів (за наявності):

.....

3. Які навички Ви хотіли б розвинути для покращення цифрової творчості?

.....

Аналіз навчальних і творчих продуктів студентів у поєднанні зі спостереженням

Мета: оцінити рівень прояву творчого потенціалу студентів у цифровому середовищі на основі їхніх навчальних і творчих робіт, а також спостереження за їхньою активністю під час виконання завдань.

Форма: таблиця оцінювання з коментарем викладача.

№	ПІБ студента	Тип роботи (презентація, відео, портфоліо тощо)	Цифрові засоби	Оригінальність ідеї (в/с/н)	Самостійність (в/с/н)	Рівень творчої активності (в/с/н)	Коментар викладача
1							
2							

Позначення:

в – високий с – середній н – низький

Критерії оцінювання:

- Оригінальність ідеї – наскільки робота демонструє творчий підхід, новизну, авторське бачення.
- Самостійність – рівень автономності у виконанні завдання, здатність приймати рішення без зовнішньої допомоги.
- Рівень творчої активності – загальна інтенсивність і якість творчих проявів у цифровому середовищі.

Приклад заповнення студентом анкети для вивчення мотивації та досвіду цифрової творчості студентів

Респондент №7

Блок 1. Мотивація та інтерес

1. Наскільки цікаво Вам працювати з цифровими технологіями у творчих завданнях?

☒ Дуже цікаво

2. Що саме Вас мотивує до використання цифрових засобів у творчості?

☒ Можливість самовираження

☒ Новизна і сучасність

3. Чи прагнете Ви вдосконалювати свої навички цифрової творчості?

☒ Так

Блок 2. Досвід використання цифрових технологій

1. Чи використовували Ви цифрові інструменти для створення музичних або мультимедійних проєктів?

☒ Так

2. Які саме цифрові засоби Ви застосовували?

Soundtrap, Canva, PowerPoint, CupCat.

3. Як часто Ви використовуєте цифрові технології у творчих завданнях?

☒ Постійно

4. Які форми цифрової творчості Вам найбільш близькі?

☒ Мультимедійні презентації

☒ Музичні композиції

☒ Цифрове портфоліо

Блок 3. Ставлення до цифрової творчості

1. Чи вважаєте Ви цифрову творчість важливою складовою професійної підготовки?

☒ Так

2. Які переваги цифрової творчості Ви можете назвати?

Можливість візуалізувати музичні ідеї, доступність інструментів, швидкий обмін результатами.

3. Які труднощі виникають при використанні цифрових технологій?

Іноді складно налаштувати звук, нестабільне інтернет-з'єднання, обмежений доступ до платних ресурсів.

Блок 4. Самооцінка творчого потенціалу

1. Як Ви оцінюєте свій рівень творчості у цифровому середовищі?

☒ Високий

2. Приклад Вашої творчої роботи:

Створено ряд художньо-творчих проєктів з музичним супроводом у Canva, презентовано на конкурсі.

3. Які навички Ви хотіли б розвинути?

Робота з відеоредакторами, навички створення інтерактивних музичних вправ, освоєння цифрових інструментів для візуалізації музичних творів (наприклад, графічні партитури або анімація звуку).

Приклади методичних розробок

Приклад 1. Творчий груповий проєкт «Музична казка»

Мета: сприяти розвитку творчого потенціалу студентів через колективну художньо-музичну діяльність, інтеграцію музичного мистецтва, художнього слова та цифрових технологій. Формувати навички самовираження, естетичного мислення, командної роботи та цифрової грамотності майбутніх учителів музичного мистецтва.

Формат: студенти працюють у групах (3–5 осіб), створюють музичну казку у вигляді відео або відеоряду зображень, що супроводжується авторською розповіддю (аудіо або субтитри), музичним супроводом, підібраним або створеним самостійно.

Етапи виконання:

1. Розподіл ролей у групі:

- автори тексту казки;
- музичні редактори (підбір, створення або запис музики);
- візуальні дизайнери (підбір/створення зображень, анімація);
- технічні редактори (монтаж, озвучення, синхронізація).

2. Написання тексту казки

Обсяг: 1–2 сторінки.

Структура: вступ, розвиток подій, кульмінація, розв’язка.

Тематика: фантастична історія про музику, звуки, інструменти, або сюжет, пов’язаний із темою уроку з музичного мистецтва (наприклад, «Подорож у світ народних інструментів», «Як з’явився хор», «Музика кольорів» тощо).

3. Музичне оформлення:

- авторська музика (виконана або записана самостійно);
- музика, створена за допомогою ШІ (наприклад, Soundtrap, AIVA);
- фрагменти з уже існуючих творів (з дотриманням авторських прав).

Музика має відповідати емоційному змісту казки та змінюватися відповідно до сюжету.

4. Візуалізація казки:

- підібрані зображення з відкритих джерел (з дотриманням ліцензій);
- згенеровані зображення/відео за допомогою ШІ (у єдиному стилі);
- створені зображення/відео самостійно.

Оформлення відео або слайд-шоу: Canva, PowerPoint, InShot, Genially, Clipchamp тощо.

5. Озвучення або текстовий супровід:

- аудіозапис розповіді (власний голос або синтезований);
- субтитри або текст на слайдах.

6. Фінальна презентація: завантаження готового продукту на платформу (Google Drive, Padlet, YouTube) та показ перед групою.

Колективна рефлексія: після презентації казки в групі кожен учасник коротко описує свій внесок, труднощі та відкриття.

Приклад 2. Конкурс художньо-творчих проєктів

Мета: сприяти розвитку творчого потенціалу студентів через реалізацію художньо-творчих проєктів, що поєднують музичне мистецтво, педагогічну інтерпретацію та цифрові технології. Формувати навички креативного мислення, самовираження, естетичної чутливості, методичної гнучкості та цифрової грамотності майбутніх учителів музичного мистецтва.

Учасники:

- індивідуальні учасники – студенти, які реалізують власну ідею самостійно.
- групи – студенти, які працюють над спільним творчим продуктом із розподілом ролей.

Етапи роботи над проєктом:

1. Вибір теми та формату

Тематика може охоплювати:

- явища, жанри, стилі, постаті в історії музичного мистецтва;
- міжмистецькі зв'язки (музика й живопис, музика й література);
- музичну освіту в різних контекстах (урок, гурткова робота, інклюзія, STEAM);
- сучасні музичні практики (електронна музика, саунд-дизайн, музика в медіа);
- музика як засіб емоційного розвитку, ідентичності, комунікації.

Формати реалізації можуть бути різноманітними:

- цифрова виставка або віртуальний музей;
- інтерактивний урок або навчальний модуль;
- музичний подкаст або відеоблог;
- артбук, комікс, цифровий плакат;
- віртуальний хор, ансамбль або музичний перформанс;
- креативна гра, квест або інтерактивна карта;
- відео або презентація з музичним, візуальним і текстовим контентом.

2. Планування та розподіл ролей (для груп):

- визначення мети, очікуваних результатів, цільової аудиторії;
- розподіл обов'язків: автори ідеї, музичного контенту, візуального оформлення, технічні редактори;
- вибір цифрових інструментів для реалізації.

3. Реалізація творчого продукту:

- створення музичного, візуального, текстового контенту;
- використання платформ: Canva, Genially, Soundtrap, Padlet, InShot, PowerPoint, Clipchamp тощо;
- тестування інтерактивності, доступності, педагогічної цінності.

4. Підготовка до презентації:

- завантаження готового продукту на обрану платформу (Google Drive, YouTube, Padlet, блог);
- підготовка короткої усної презентації або захисту.

Участь у конкурсі

Конкурс проводиться в межах навчального заняття. Кожна група або індивідуальний учасник презентує свій проєкт перед аудиторією. Оцінювання здійснюється викладачем (експертна оцінка) та студентами (групова оцінка за критеріями) за допомогою гугл-форми. Після презентації відбувається коротке обговорення та рефлексія.

Приклад 3. Творче завдання «Цифрова інтерпретація музичного твору»

Мета: оцінити здатність студента до творчої інтерпретації, емоційного аналізу, естетичного мислення та цифрової презентації.

Завдання для студента

Оберіть один із запропонованих музичних творів (інструментальний або вокальний) і створіть цифрову презентацію, яка передає ваше бачення, емоційне сприйняття та інтерпретацію цього твору.

Ви можете використати такі інструменти:

- Canva, Genially, Google Slides – для створення презентації;
- Padlet, Miro – для візуальної мапи асоціацій;
- WordArt, Mentimeter – для створення хмари слів або емоційних реакцій.

У презентації бажано відобразити:

- основний емоційний настрій твору;
- кольорову палітру, яка відповідає звучанню;
- асоціації, образи, які виникають під час прослуховування;
- короткий текстовий коментар (3–5 речень) з поясненням вашого бачення.

Приклади творів

- Й. С. Бах — «Аве Марія»
- К. Дебюссі — «Місячне сяйво»
- М. Скорик — «Мелодія»
- Л. ван Бетховен — «Соната №14»
- А. П'яццолла — «Libertango»

Приклад 4. Цифрова творча майстерня

Мета: розвивати індивідуальний стиль, креативність і цифрову музичну грамотність студентів через створення мініпродуктів у цифровому середовищі. Формувати навички роботи з сучасними інструментами, музичної інтерпретації та візуального дизайну.

Формат: 3 творчі сесії, кожна тривалістю 60–90 хвилин; робота індивідуальна або в парах; після кожної сесії – мініпрезентація результату та обговорення.

Сесія 1 – «Звукове вітання»

Завдання: створити коротке музичне вітання (30–60 секунд) для конкретної події або адресата (вітання на початку уроку, день народження, свято, подяка, підтримка тощо).

Інструменти: обрати самостійно.

Очікуваний результат: аудіофайл або самостійно виконане привітання з нотним текстом.

Сесія 2 – «Музика до образу»

Завдання: обрати зображення (портрет, пейзаж, абстракція) і створити до нього музичний супровід, що передає настрій, емоцію або сюжет.

Інструменти: обрати самостійно.

Очікуваний результат: коротке відео з музикою, що інтерпретує візуальний образ.

Сесія 3 – «Афіша, що звучить»

Завдання: створити цифрову афішу вигаданого або реального музичного заходу (концерт, фестиваль, вистава), яка містить не лише візуальну інформацію, а й музичний фрагмент, що передає атмосферу події.

Інструменти: обрати самостійно.

Очікуваний результат: інтерактивна афіша з музичним супроводом.

Після завершення трьох сесій студенти:

- демонструють результати в спільній цифровій галереї;
- беруть участь у творчому обговоренні;

– заповнюють коротку рефлексійну анкету: Що було новим? Який інструмент сподобався найбільше? Як це можна використати в майбутній педагогічній практиці?

Приклад 5. Креативний квест «Музика в емоціях»

Мета: сприяти розвитку емоційної чутливості, музичної інтерпретації та креативного мислення студентів через проходження інтерактивного квесту, що поєднує слухове сприймання, візуалізацію та цифрове самовираження. Формувати навички розпізнавання емоцій у музиці, роботи з цифровими платформами та створення авторського мистецького продукту.

Сюжетна ситуація:

Ви – учасник цифрової виставки «Музика в емоціях». Організатори загубили опис емоцій до музичних фрагментів. Ваше завдання – пройти 4 рівні, на кожному з яких потрібно розгадати, яку емоцію передає музика, і створити цифровий образ цієї емоції.

Рівень 1 – «Звукова загадка»

Прослухайте 4 музичні фрагменти. Визначте, яку емоцію передає кожен (радість, сум, страх, натхнення). Виберіть правильну відповідь – відкриється наступний рівень.

Рівень 2 – «Візуальний код»

До кожної емоції прикріплено зображення, але вони переплутані.

Завдання: зіставити музичний фрагмент з відповідним візуальним образом. Після правильного зіставлення – доступ до рівня 3.

Рівень 3 – «Емоційний ребус»

Отримайте фрагмент тексту, що описує емоцію, але з пропущеними словами. Вставте правильні терміни (музичні, емоційні) – відкриється фінальний рівень.

Рівень 4 – «Твоя емоція»

Створіть власний цифровий постер або коротке відео, що передає вашу улюблену музичну емоцію. Додайте QR-код до музики, короткий опис і презентуйте в групі.

Результат: виставка «Музика в емоціях» з роботами студентів.

Рефлексія: усвідомлення власного емоційного досвіду, здатності музики впливати на внутрішній стан, розвиток навичок емоційної інтерпретації.

Приклад 6. Воркшоп «Створення музикограм»

Мета: ознайомити студентів із поняттям музикограми як засобу візуалізації музичного твору, розвинути навички слухового аналізу, асоціативного мислення та креативного оформлення музичних вражень. Формувати здатність до педагогічної інтерпретації музики через графічні, символічні та цифрові засоби.

Етапи роботи у воркшопі:

1. Презентація методу музикограми:
 - ознайомлення з поняттям музикограми, її функціями та варіантами використання в мистецькій освіті;
 - демонстрація прикладів: традиційні музикограми (на папері), цифрові музикограми (слайди, анімації, інтерактивні модулі), музикограми для дітей, підлітків, студентів.
2. Вибір музичного фрагменту: студенти обирають короткий музичний твір або фрагмент (1–2 хвилини). Варіанти: класика, народна музика, сучасні інструментальні композиції.
3. Слуховий аналіз: визначення основних характеристик (темп, динаміка, ритм, форма, інструменти, емоційний настрій). Запис асоціацій, ключових моментів, змін у музиці.
4. Створення музикограми

Формати: графічна схема (кольори, лінії, символи); цифровий слайд (Canva, Genially, PowerPoint); інтерактивна анімація або відеоряд.

Візуалізація змін у музиці: початок, розвиток, кульмінація, завершення.

5. Презентація музикограм

6. Обговорення: чи вдалося передати характер музики? Які засоби були найефективнішими? Як це можна використати на уроці?

Приклад 7. Музична лабораторія ШІ з використанням сервісу Suno

Мета: сприяти розвитку інноваційного мислення, цифрової музичної грамотності та креативного самовираження студентів шляхом інтеграції генеративного штучного інтелекту в музичну діяльність. Формувати здатність до осмисленого використання сучасних технологій у створенні музичних творів, а також розвивати критичне ставлення до можливостей і обмежень ШІ у мистецькій і педагогічній практиці.

Опис завдання:

У межах музичної лабораторії студенти знайомляться з можливостями генеративного штучного інтелекту на прикладі сервісу Suno та створюють власні музичні треки на основі текстових запитів. Завдання спрямоване на дослідження взаємодії між творчим задумом і алгоритмічним результатом, а також на розвиток здатності до осмисленого використання цифрових інструментів у майбутній професійній діяльності.

Етапи роботи:

1. Міні-лекція / демонстрація

Ознайомлення з функціоналом сервісу Suno (<https://suno.ai>).
Обговорення прикладів використання AI у музиці.
Аналіз етичних, авторських і педагогічних аспектів.

2. Формулювання творчого запиту

Студенти обирають тему, настрій, жанр майбутнього треку.
Формулюють текстовий запит (prompt) для генерації музики.

3. Створення музичного треку

Генерація треку за допомогою Suno.

4. Презентація і рефлексія

Демонстрація треків у групі.

Обговорення: Що вдалося? Як ШІ вплинув на творчий процес? Як це можна використати в освітньому середовищі?

Результат:

- Один або декілька музичних треків, створених за допомогою сервісу Suno.
- Короткий опис творчого процесу.
- Рефлексія щодо досвіду використання штучного інтелекту в мистецтві та педагогіці.

Приклад 8. Цифрове музичне портфоліо

Мета: сприяти формуванню професійної ідентичності майбутніх учителів музичного мистецтва через створення персонального цифрового портфоліо. Розвивати навички самопрезентації, рефлексії, структурування власних творчих і методичних напрацювань у цифровому середовищі.

Опис завдання:

Студенти створюють індивідуальне онлайн-портфоліо, яке містить їхні музичні, педагогічні та цифрові здобутки. Формат портфоліо обирається самостійно – YouTube-канал, блог, сайт, інтерактивна презентація або цифрова папка. Завдання спрямоване на осмислення власного професійного шляху, демонстрацію творчого стилю та розвиток цифрової компетентності.

Структура портфоліо:

1. Музичні композиції / інтерпретації

Аудіо- або відеозаписи власних творів, аранжуваль, виконань. Можна додати опис ідеї, стилю, техніки виконання.

2. Відео-презентації / фрагменти занять

Демонстрація педагогічних навичок, творчих проєктів, участі в заходах.
Коментарі до відео: мета, цільова аудиторія, методика.

3. Методичні розробки

Конспекти уроків, сценарії занять, інтерактивні завдання. Оформлення у вигляді PDF, презентацій або інтерактивних модулів.

4. Інтерактивні матеріали

Музикограми, квести, творчі вправи, створені у Canva, Genially, LearningApps. Посилання або вбудовані елементи.

5. Рефлексивний блок

Есе або нотатки про власний розвиток, педагогічні цінності, творчі пошуки.

Відповіді на запитання: Що я відкрив(ла) про себе як музикант і педагог? Які цифрові інструменти стали для мене ключовими? Як я бачу свою професійну ідентичність?

Рекомендовані платформи:

- Google Sites / Wix / Blogger — для створення сайту або блогу;
- YouTube / Vimeo — для розміщення відео;
- Canva / Genially / Notion — для інтерактивного оформлення;
- Google Drive / Padlet — для зберігання та демонстрації матеріалів.

Результат: готове цифрове портфоліо, що презентує індивідуальний стиль, творчі здобутки та педагогічні напрацювання студента. Можливість використання портфоліо для участі в конкурсах, стажуваннях, працевлаштуванні або подальшому навчанні.

Додаток Е

Міні презентація «Suno – сервіс на основі ШІ для створення музики»

Рисунок Е.1 – Заголовний слайд презентації з темою

Головна сторінка

<https://suno.com/invite/@cunningblog9898>

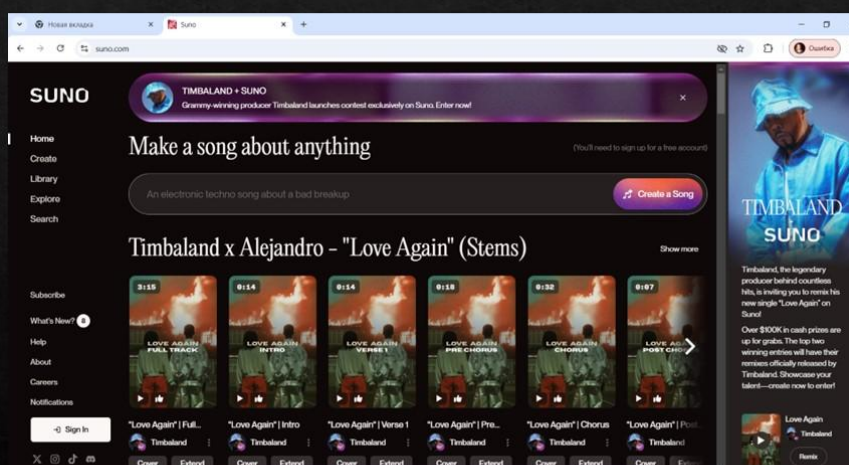
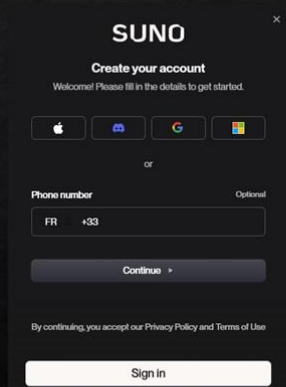

Рисунок Е.2 – Слайд з головною сторінкою

Реєстрація

Реєстрація можлива через акаунт Apple, Discord, Gmail та акаунт Microsoft. Або за номером телефону.

Рисунок Е.3 – Слайд з реєстрацією в сервісі

Персональний кабінет

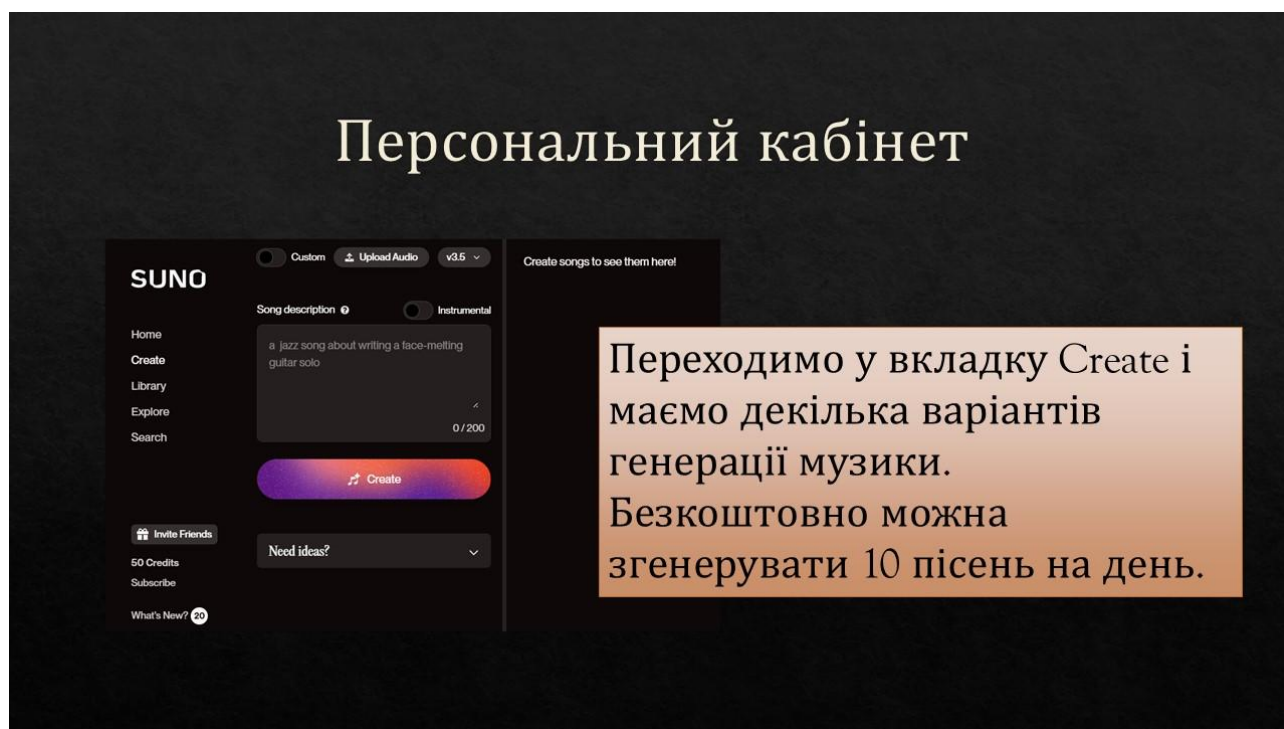

Рисунок Е.4 – Слайд з персональним кабінетом на сервісі

1. Повна генерація твору

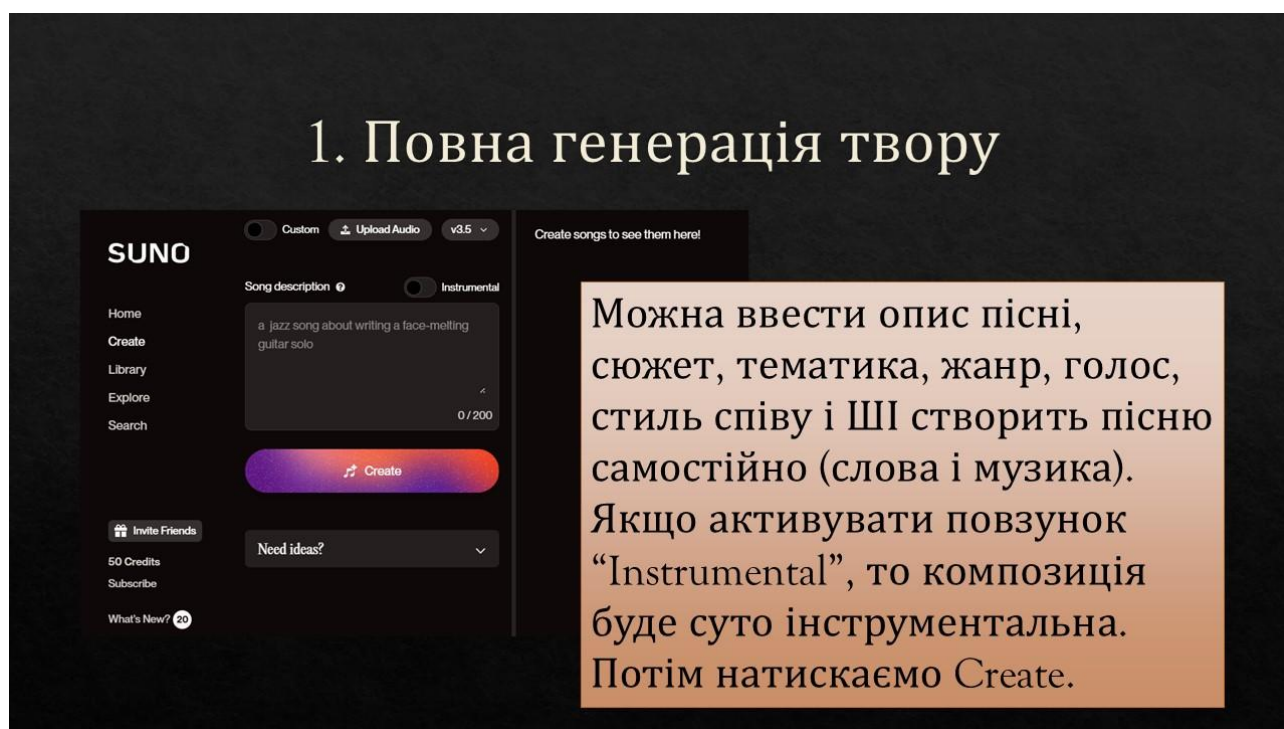

Рисунок Е.5 – Слайд з варіантом генерації твору повністю сервісом

2. Створення пісні на введені слова вручну

Можна згенерувати пісню на конкретні слова.
Можна використати декілька допоміжних інструментів для створення слів або написати повністю власний текст.

Рисунок Е.6 – Слайд з варіантом створення пісні на введений вручну текст

Співтворча генерація ШІ+ШІ

1) Генеруємо текст пісні за допомогою чата GPT. Прописуємо який вірш потрібен та якої він буде довжини. Можна вдосконалювати запит, вказуючи стопу вірша (ямб, хорей і т.д.). Вдосконалюємо запит, доки не отримаємо більш-менш гарний варіант.

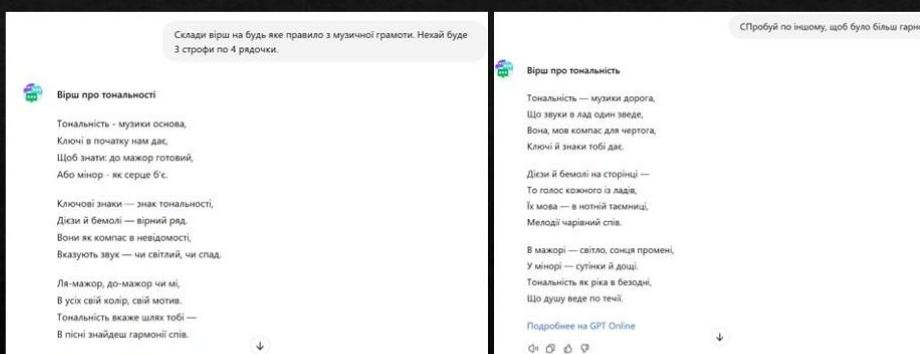
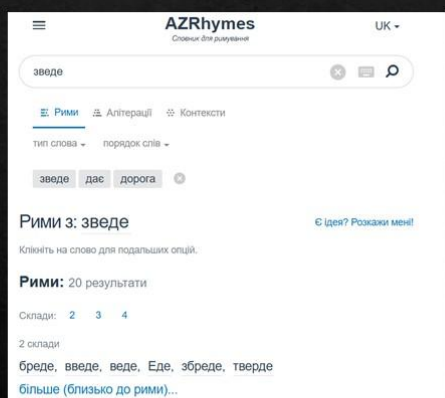

Рисунок Е.7 – Слайд з варіантом генерації пісні із залученням декількох сервісів

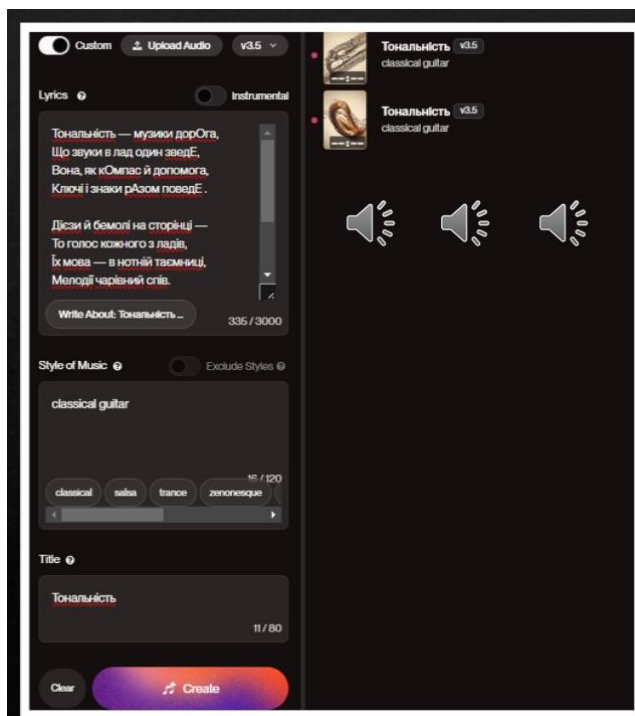
Співтворча генерація III+III

2) Вдумливо читаємо текст і вносимо корективи, якщо розуміємо, що це потрібно. Можна використовувати сайт для підбору рими, якщо треба замінити ціле слово

<https://ua.azrhymes.com/>

Рисунок Е.8 – Слайд з поясненням перевірки тексту пісні

3) В сервісі Suno активуємо повзунок Custom. Вставляємо слова пісні, вказуємо жанр, назву пісні і натискаємо Create.

Сервіс генерує одразу по два варіанти на один запис, тому за день можемо зробити 5 таких запитів.

Для того, щоб III робив наголоси правильно, робимо літеру великою, на яку падає наголос. Можна розривати слова перед наголосом або між складами ставити крапку.

Рисунок Е.9 – Слайд з технічною стороною генерації пісні

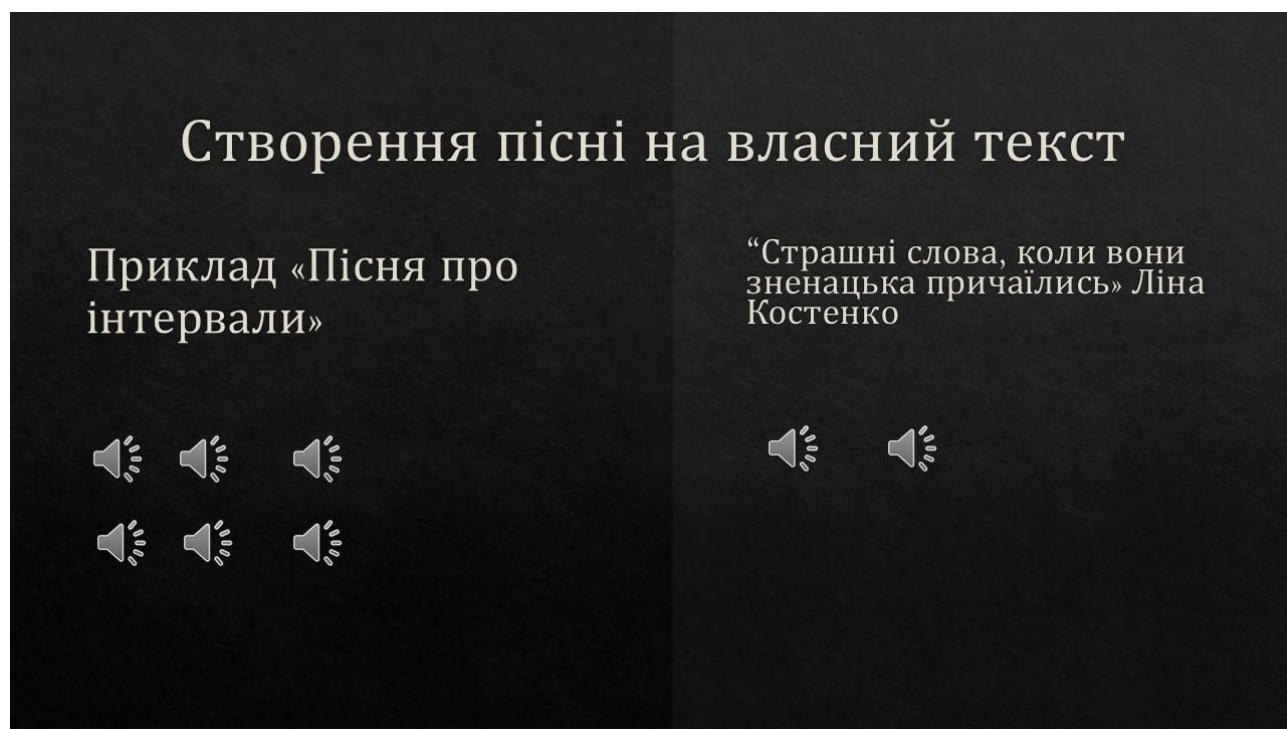

Рисунок Е.10 – Слайд з прикладами згенерованих пісень

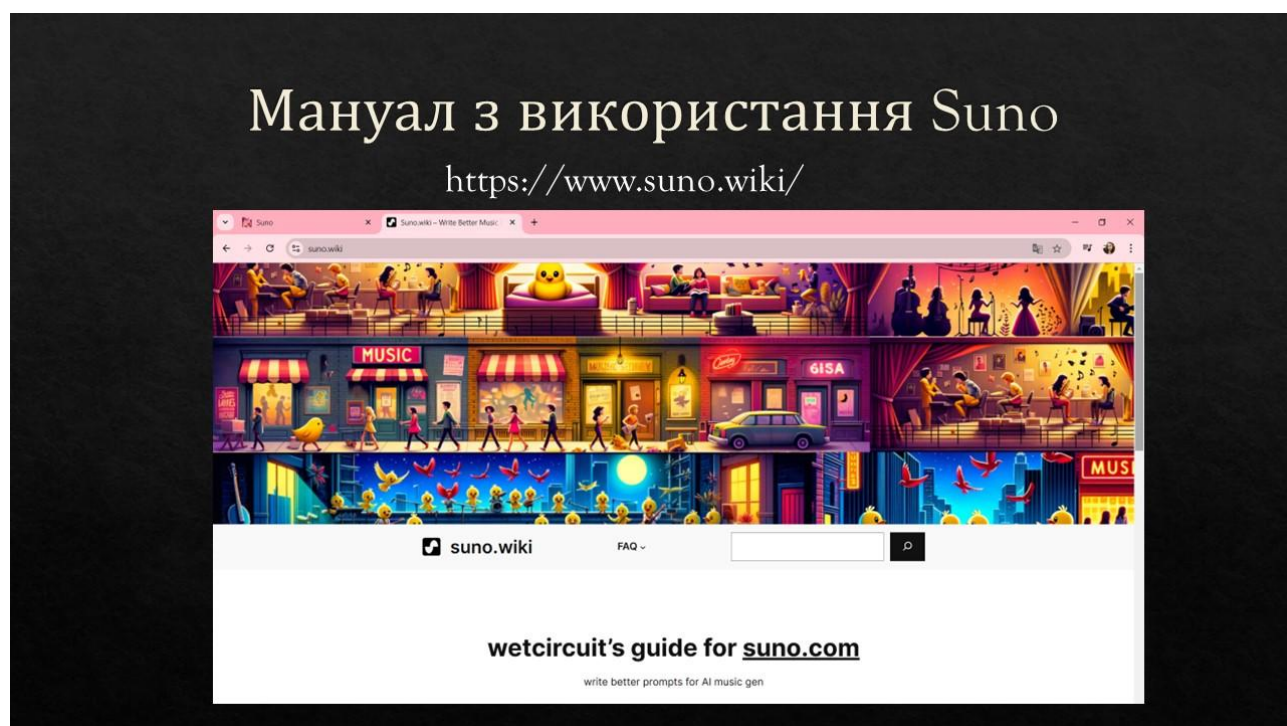

Рисунок Е.11 – Слайд з мануалом використання сервісу

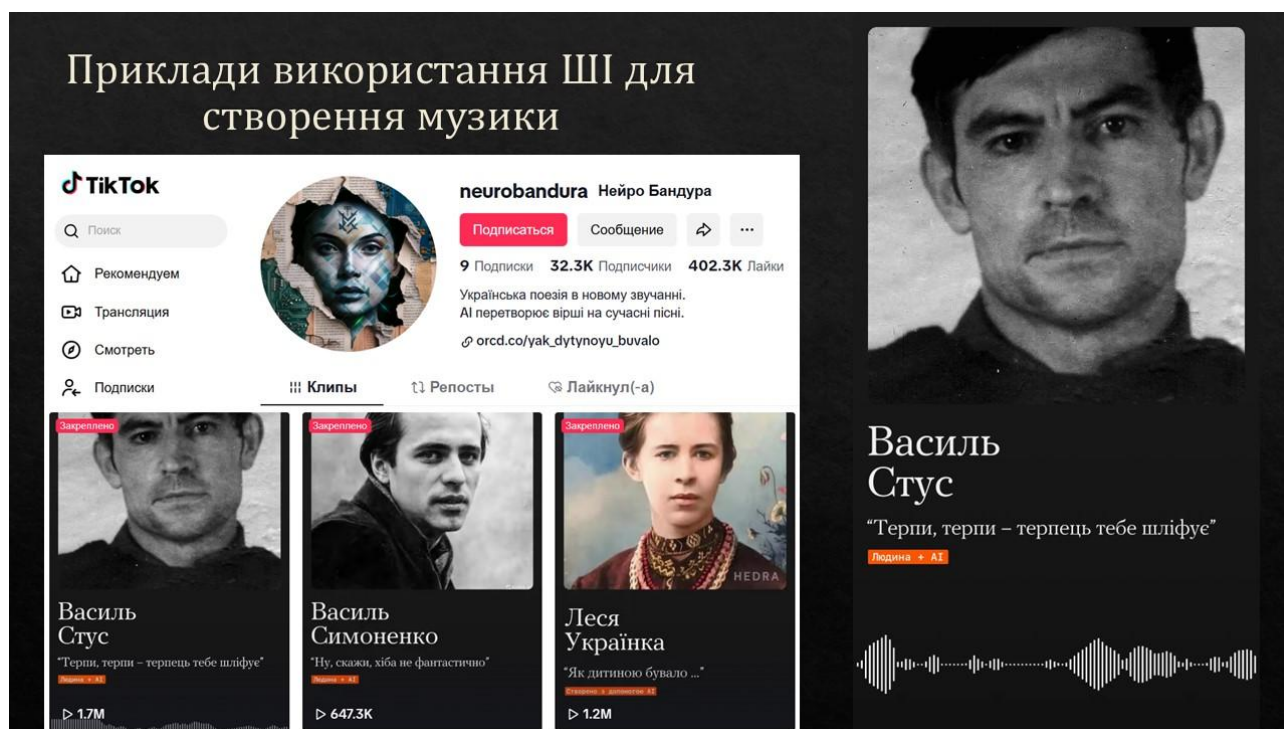

Рисунок Е.12 – Слайд з прикладами використання пісень, створених ШІ

Рисунок Е.13 – Слайд з прикладом використання пісні для ролику вступної кампанії коледжу

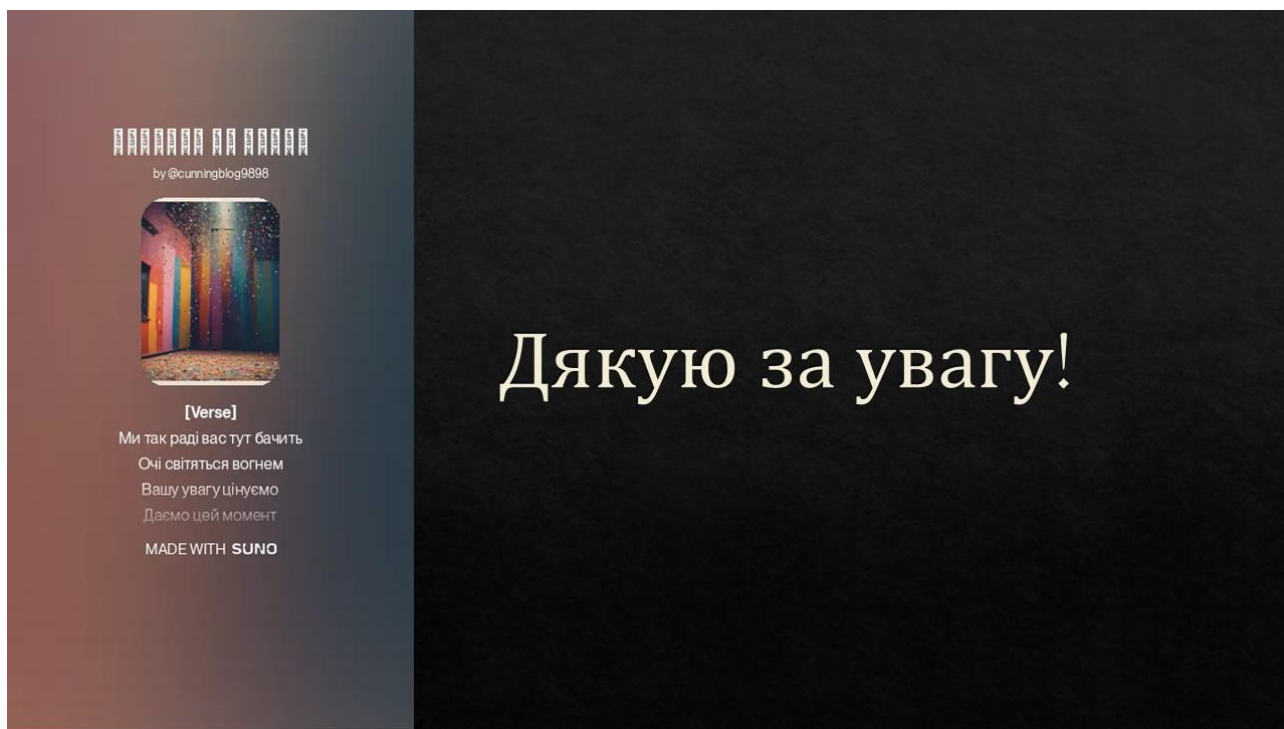

Рисунок Е.14 – Останній слайд презентації

Приклад 8. Рефлексивний опитувальник «Мій шлях у цифровій творчості»

Мета: сприяти усвідомленню студентами власного професійного та творчого розвитку в процесі виконання завдань формувального експерименту. Стимулювати рефлексію щодо досягнень, труднощів, емоційних реакцій, індивідуального стилю та перспектив застосування цифрових технологій у майбутній педагогічній діяльності.

Структура опитувальника:

1. Досягнення

- Які завдання були для мене найцікавішими?
- Що я створив(-ла), чим пишаюсь?

- Які цифрові інструменти стали для мене відкриттям?

2. Труднощі

- Що було складним у процесі виконання завдань?
- Як я долав(-ла) технічні або творчі бар'єри?
- Які навички потребують подальшого розвитку?

3. Емоційні реакції

- Які емоції викликали творчі сесії, квести, майстерні?
- Чи змінилось моє ставлення до цифрової творчості?
- Як я реагував(-ла) на групову роботу, індивідуальні виклики?

4. Професійні відкриття

- Що я дізнався(-лася) про себе як майбутнього вчителя музики?
- Як ці завдання вплинули на моє бачення педагогіки мистецтва?
- Які ідеї я хотів(-ла) би реалізувати у власній практиці?

Додаток Ж

Анкета «Ефективність методик і цифрових інструментів»

Мета: зібрати зворотний зв'язок від студентів щодо ефективності використаних методик, цифрових інструментів та організації навчального процесу в межах формувального експерименту. Сприяти розвитку критичного мислення, педагогічної рефлексії та вдосконаленню освітніх підходів на основі студентського досвіду.

Структура анкети:

1. Оцінка методик

- Які форми роботи були для вас найбільш ефективними?
- Чи сприяли завдання розвитку вашого творчого потенціалу?
- Які методи ви хотіли б використати у власній педагогічній практиці?

2. Оцінка цифрових інструментів

- Які платформи були найбільш зручними у використанні?
- Чи виникали технічні труднощі?
- Які інструменти ви плануєте використовувати надалі?

3. Організація навчального процесу

- Чи були завдання чітко сформульовані та структуровані?
- Чи вистачало часу на виконання?
- Як ви оцінюєте рівень підтримки з боку викладача?

4. Загальна рефлексія

- Що вам найбільше запам'яталося?
- Які навички ви розвинули?
- Ваші побажання щодо подальших занять.